

Socialstyrelsen

Modeller for brug af peer- støtte i den regionale og kommunale indsats

Seks afprøvede modeller for ansættelse og anvendelse af personer med erfaringskompetencer i den regionale og kommunale indsats til mennesker med psykiske vanskeligheder

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af:
Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Udgivet september 2018
Download eller se publikationen på www.socialstyrelsen.dk.
Der kan frit citeres fra publikationen med angivelse af kilde.

Layout: 4PLUS4

Indhold

Om modelbeskrivelserne	5
Hvad er peer-støtte?	6
Generelt om modellerne	9
Om omkostningsvurderingerne	10
Modelbeskrivelse - Region H: Individuel og gruppebaseret peer-støtte	11
Modelbeskrivelse - Region H: Bro til hverdagslivet	17
Modelbeskrivelse - Region Midt: Peer-guide	22
Modelbeskrivelse - Region Midt: Recoveryskoler	28
Modelbeskrivelse - Region Sjælland: Peers som Brobyggere.....	34
Modelbeskrivelse - Region Sjælland: Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling	40

Nærværende dokument giver en introduktion til indsatserne i de enkelte modelbeskrivelser. For yderligere information henvises der til partnerskabernes egne hjemmesider og udgivelser samt Socialstyrelsens tema om peer-støtte på Vidensportalen. Se links til sidst i dokumentet.

Bilagsfortegnelse

Model 1: "Individuel og gruppebaseret peer-støtte", Region Hovedstaden.....	47
Bilag 1. Funktionsbeskrivelse: Individuel og gruppebaseret peer-støtte	
Model 2: "Bro til hverdagslivet", Region Hovedstaden	51
Bilag 1. Frivilligaftale	
Model 3: "Peer-guide", Region Midtjylland	55
Bilag 1. Kompetenceprofil og funktionsbeskrivelse for peer-guider	
Bilag 2. Forankringen af frivillige og honorarlønnede peer-guider hos SIND Pårørenderådgivning (SPR)	
Bilag 3. Aftale for frivillige peer-guider i Projekt Ligestillet Støtte	
Bilag 4. Forløbsbeskrivelser for introduktion af peer-guide	
Bilag 5. Samarbejdsaftale mellem peer-guide og borger	
Bilag 6. Funktionsbeskrivelse for lokale peer-guide koordinatore	
Model 4: "Recoveryskoler i Midtjylland", Region Midtjylland.....	69
Bilag 1. Funktionsbeskrivelse for peer-underviser i projektperioden	
Bilag 2. Kompetenceprofil (del A) og vejledning (del B) for undervisere i Recovery-skolerne	
Bilag 3. Samarbejdsaftale mellem undervisere i Recovery-skolerne	
Model 5: "Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide", Region Sjælland	82
Bilag 1. Rekruttering og kompetencer, peermedarbejdere	
Bilag 2. Introduktionsforløb, peermedarbejdere	
Bilag 3. Funktionsbeskrivelse, peermedarbejdere	
Bilag 4. Arbejdsgang på sengeafsnit, peermedarbejdere	
Bilag 5. Vagtskema for peermedarbejdere	
Bilag 6. Peer-grupper	
Bilag 7. Supervision og sparring	
Bilag 8. ERFA-gruppe	
Bilag 9. Samarbejde med personale	

Model 6: "Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling", Region Sjælland..... 100

Bilag 1. Kvalitetssikring af kurser i ARK – en tjekliste for facilitatorer ifm. co-produktion af kurser og workshops

Bilag 2. Kompetence- og funktionsbeskrivelse for medarbejdere i ARK – Roskilde

Bilag 3. Evaluering af kurser i ARK – en tjekliste for facilitatorer ifm. evaluering af kurser og workshops

Bilag 4. Skabelon til Kursusbeskrivelse

Bilag 5. Skabelon til Indholds- og aktivitetsplan

Bilag 6. ERFA-gruppe v. Peer-Netværket Danmark

Bilag 7. Rammer for deltagelse på kurser i ARK

Om modelbeskrivelserne

Under puljen *Forsøg med ansættelse af medarbejdere, brug af frivillige og brug af mentorer med brugerbaggrund i den regionale og kommunale indsats* er en række modeller for brug af peer-støtte blevet afprøvet i tre partnerskaber. Ved udviklingsfasens start har projekterne beskrevet modellerne, de ønskede at afprøve, i forhold til målgruppe og mål, vidensgrundlag, peerstøttens indhold, organisatoriske forhold mm. På baggrund af erfaringer gennem afprøvningen i projektet, har projektpartnerskaberne løbende justeret modelbeskrivelserne. Dertil har Socialstyrelsen udarbejdet en scenariebaseret omkostningsvurdering af hver model, som efterfølgende er integreret i modelbeskrivelserne. Det er beskrivelser af de afprøvede modeller med tilhørende omkostningsvurdering, som er samlet i denne publikation. Modelbeskrivelserne beskriver:

- Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal indsatsen gøre for hvem?
- Konteksten for implementering
- Den logiske model bag indsatsen (ressurser, aktiviteter, præstationer og virkninger)
- Organisatoriske forhold
- Vurdering af de økonomiske omkostninger ved modellerne
- anbefalinger til videre implementering samt
- Links og referencer, herunder bilag.

Modelbeskrivelserne knytter sig til den samlede evaluering, der er gennemført i projektet, lige som publikationen *Peer-støtte på det psykosociale og psykiatriske område – Inspiration til udvikling og implementering af peer-støtte* (Socialstyrelsen 2016) uddyber organisatoriske forudsætninger og råd om implementering.

Formålet med modelbeskrivelserne er at give et realistisk billede af, hvad de forskellige modeller for peer-støtte kan indeholde, både i forhold til den kontekst som peer-støtte kan implementeres i, og hvilke aktiviteter der kan favnes af peer-støtte, men også hvad det kræver af organisatoriske forudsætninger samt ressourcer. For at tegne så realistisk et billede som muligt, er der ved hver modelbeskrivelse derfor en række bilag, som partnerskabsprojekterne har udviklet til brug for implementeringen af deres respektive modeller, og som har vist sig vigtige både i implementeringen og i den løbende drift af indsatserne. Det drejer sig f.eks. om funktionsbeskrivelser, samarbejdsaftaler, frivilligkontrakter mm.

Ved at beskrive de forskellige modeller for peer-støtte, som er afprøvet i projektet, er det håbet, at det kan inspirere andre regioner, kommuner og civile parter til - hver for sig eller sammen - at etablere lignende indsatser.

Hvad er peer-støtte?

Peer-støtte er støtte til forandring, som finder sted mellem to eller flere personer, der har fælles levede erfaringer, og hvor mindst en af parterne har opbygget erfaringskompetence. Med erfaringskompetencer menes, at levede erfaringer er omsat og bearbejdet, så de kan bruges aktivt og eksplicit til gavn for andre. I peer-støtte er kompetence via egne levede erfaringer omdrejningspunktet. Derudover kan støttens form og indhold variere (Socialstyrelsen 2018).

Værdigrundlag for peer-støtte

Værdigrundlaget for peer-støtte bygger på en anerkendelse af, at mennesker med personlige erfaringer med psykiske vanskeligheder og recovery¹ har en unik indsigt, et "indefra perspektiv", som rigtigt anvendt kan bruges til at støtte andre, der oplever psykiske vanskeligheder. Peer-støtte bygger således også på en anerkendelse af, at psykiske vanskeligheder forstås som en almen menneskelig udfordring og erfaring.

Peer-støtte er en særlig disciplin, som kan bidrage til at løfte den samlede kvalitet af både kommunale og regionale indsatser. Det er i flere studier vist, at peer-relationen fremmer håb og optimisme omkring fremtiden, hvorved peer-relationen fremmer den enkeltes recovery. Samtidig viser studier, at peer-støtte er et vigtigt bidrag til en recoveryorienteret tilgang i organisationen, blandt andet i forhold til et ændret syn på borgeren og et godt arbejdsmiljø.

Peer-relationen bygger på lighed og gensidighed og legitimerer på ingen måde tvang, undertrykkelse eller underordning. Peer-støttens indhold og proces er et fælles ansvar mellem giver og modtager og bygger på aktiv deltagelse. Peer-støtten skal være et tilvalg for den enkelte bruger og bygge på den enkeltes selvbestemmelse.

Sidst men ikke mindst bygger værdigrundlaget bag peer-støtte og projektet på en anerkendelse af, at mange med psykiske vanskeligheder kan få lønnet eller frivilligt arbejde, hvis de får den rette støtte og hjælp.

1 Recovery forstås her som den enkeltes mulighed for at komme sig helt eller delvist fra psykiske vanskeligheder. Læs mere på Socialstyrelsens vidensportalthema om recovery på <https://vidensportal.dk/voksne/recovery>.

Effekten af peer-støtte

Effekterne af peer-støtte er undersøgt i flere internationale kvalitative og kvantitative studier. Flere af studierne er dog små eller har et svagt forskningsdesign (Korsbek & Petersen 2016). Det betyder, at flere peer-indsatser kan kategoriseres som lovende frem for sikker og evidensbaseret praksis (SFI 2016). Desuden er det vanskeligt at sammenholde studierne på tværs, da peer-støtte ikke er en fast metode, men kan udspille sig på mange forskellige måder (Trachtenberg et al. 2013). Den beskrevne effekt af peer-støtteindsatser i litteraturen er primært rettet mod mennesker med psykiske vanskeligheder, men indsatsen forventes at have flere af de samme effekter for andre målgrupper (Hansson 2015).

På tværs af den kvalitative litteratur ses især effekter som bedre livskvalitet, øget socialt netværk og øget empowerment. Derimod er der sparsom dokumentation for effekter på f.eks. helbred, økonomi og tilknytning til arbejdsmarkedet (Repper et al. 2013; Hansson 2015).

Begrebsafklaring

Peer-støtte er et mangfoldigt begreb. Peer-støttens mange former og forskellige funktioner afspejles i de mange forskellige betegnelser for peer-støtte, som generelt benyttes, når peer-støtteordninger etableres.

I evalueringen opererer Socialstyrelsen med følgende betegnelser og definitioner:

Recovery: Recovery betyder at komme sig. Recovery defineres på forskellige måder og niveauer. Borgere med psykiske vanskeligheder kan komme sig helt eller delvist og som led i en personlig proces med et genskabt håb og en positiv identitet. I en personlig recoveryproces er det borgerens egen oplevelse af trivsel i tilværelsen, som er central².

Borger: Brugere i kommunale og/eller regionale indsatser, som indgår i en samarbejdsrelation med en peer-støttegiver.

Reciprocitet: Peer-støttegiver og peer-støttemodtager lærer af hinanden og styrker hinandens recoveryproces.

Levede erfaringer: Erfaringer med f.eks. psykiske vanskeligheder, misbrug mm. Erfaringer med livet som bruger af de offentlige tilbud og med recoveryprocesser.

Erfaringskompetencer: Peer-støttegivere lærer gennem et uddannelsesforløb at omsætte egne erfaringer med psykiske vanskeligheder og recovery, så disse erfaringer kan bruges til at støtte andre med psykiske vanskeligheder i deres recoveryproces.

Peer-støtte: Støtte til forandring mod et bedre liv, som finder sted mellem to eller flere personer, der er fælles om at have levede erfaringer.

2 Læs mere om recovery i Socialstyrelsens vidensportaltema om recovery. <https://vidensportal.dk/recovery>. Lokaliseret d. 18. maj 2018.

Peer-støttegiver³: En person der omsætter sine levede erfaringer med psykiske vanskeligheder og recovery til faglige kompetencer i en støtterelation. Der skelnes ikke mellem peer-støttegivere, som fungerer i forhold til enkelte borgere i længere forløb, peer-støttegivere, som medvirker i gruppeforløb eller peer-støttegivere, som underviser. Der skelnes heller ikke mellem lønnede og ulønnede peer-støttegivere.

Peer-støttemodtager: En person der modtager peer-støtte i forbindelse med egen recoveryproces.

Peer-medarbejdere: Dækker over det samme som peer-støttegiver. Dette begreb blev brugt i spørgeskemaundersøgelsen, hvorfor det anvendes her.

3 Vi bruger her betegnelsen peer-støttegiver som betegnelsen for alle med erfaringskompetencer, der yder støtte til mennesker med psykiske vanskeligheder i de af puljen støttede modeller.

Generelt om modellerne

Omdrejningspunktet for projektet er partnerskaber mellem regioner og kommuner om at udvikle modeller for peerstøtte. Alle modellerne er udviklet og implementeret i partnerskaber mellem offentlige og civile aktører på det psykosociale område⁴. Modellerne består dels af indsatser, der benytter sig af **lønnede** peer-støttemedarbejdere, dels indsatser der er baseret på **frivillig** arbejdskraft. Desuden har alle partnerskaberne afprøvet modeller for henholdsvis **gruppebaseret** og **individuel støtte**. Gruppeindsatserne inkluderer recovery-skolerne, som er beskrevet i to af modelbeskrivelserne. Hovedparten af modellerne tager udgangspunkt i en **supplerende indsats**, hvor peer-støttegiveren fungerer som en særskilt funktion uden organisatorisk tilknytning til de fagprofessionelle medarbejdere, mens en model har valgt en **integreret indsats**, hvor peerstøtten er ansat ind i eksisterende fagprofessionelle teams.

Peer-støtten som brobygger

Det er karakteristisk ved hovedparten af de afprøvede modeller, at der lægges vægt på den brobyggende funktion, en peer-støttegiver kan have mellem borgeren og behandlingssystemet, herunder både den regionale og kommunale indsats samt brobygning til civilsamfundet, hverdagslivet og andre netværk⁵. Set fra et borgerperspektiv bliver peer-støttegiveren (lønnet såvel som frivillig) således en brobyggende følgesvend, som kan følge borgeren fra de regionale til de kommunale tilbud, herunder deltage sammen med borgeren på eventuelle kurser under kommunale recovery-skoler og videre ud i civilsamfundet. Peer-støttegiveren kan bevæge sig i rummene mellem de forskellige sektorer og hjælpe borgeren på vej fra den ene sektor til den anden og derved arbejde brobyggende for og sammen med borgeren.

4 Læs mere om partnerskaberne i evalueringen www.socialstyrelsen.dk/evaluering-peerstotte

5 South, T., Kinsella, K., Meah, A. (2012): Lay perspectives on lay health worker roles, boundaries and participation within three UK community-based health promotion projects. Health education research, 27 (4), 656–670.

Om omkostningsvurderingerne

Socialstyrelsen har gennemført en omkostningsvurdering af driften af hver af forsøgsprojekternes peer-støttemodeller. Vurderingen er gennemført på baggrund af interview med partnerskabernes projektledere.

Omkostningsvurderingen er ikke en beregning af omkostningerne forbundet med opstart og drift af den givne model. Det er derimod en beregning af omkostningerne ved en tænkt peer-støttemodel, der bygger på erfaringerne fra den aktuelle peer-støttemodel. Ikke alle ting i omkostningsvurderingen stemmer således overens med, hvordan man har igangsat og drifter de afprøvede peer-støttemodeller.

Nyttige links

- ➔ <https://vidensportal.dk/voksne/peerstotte>
- ➔ www.socialstyrelsen.dk/implementering-peerstotte
- ➔ www.socialstyrelsen.dk/evaluering-peerstotte
- ➔ <http://peerstoette.dk/>
- ➔ www.peermidt.dk
- ➔ www.regionsjaelland.dk/peers

Modelbeskrivelse – Region H:

Individuel og gruppebaseret peer-støtte

Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal peer-støtten gøre for hvem?

#1 Målgruppe: Modtagere af peer-støtte

Borgere over 18 år med psykiske vanskeligheder, som 1) modtager psykosociale indsatser i kommuner eller 2) modtager ambulante psykiatriske behandlinger. Borgeren skal selv ønske at modtage peer-støtte. Det er målet, at modtagerne af peer-støtten oplever opbygning af håb, udvikling af en positiv identitet, rammesætning af problemet, selvstyring af eget forløb, udvikling af værdsatte sociale roller og styrket netværk.

#2 Målgruppe: Peer-støttestøttere

Borgere, der har gennemgået en personlig recoveryproces og har erfaring med at være patient i behandlingspsykiatrien og/eller have benyttet sig af tilbud fra de kommunale psykosociale og eventuelt beskæftigelsesrettede tilbud. Peer-støttestøttere skal have egne erfaringer tilstrækkeligt på afstand til at kunne støtte andre. Det er målet, at peer-støttestøttere oplever at kunne se egne erfaringer med psykiske vanskeligheder og recoveryprocesser som en værdifuld ressource, at få en indgang til arbejdsmarkedet samt at have meningsfuldt og lærende hverdagsindhold.

#3 Målgruppe: Organisationer og deres medarbejdere

Medarbejdere i beskæftigelsesmæssige og/eller psykosociale indsatser i kommuner samt medarbejdere i de psykiatriske tilbud i regionerne. Det er målet, at peer-støtten kan bidrage til sammenhæng og recoveryorientering i organisationerne ved at fastholde fokus på borgerens ressourcer og muligheder, at styrke forståelsen af borgerens perspektiv, at bringe ubevidste forforståelser frem i lyset, så de kan bearbejdes, samt at fremme bevidstheden om fordelene, der knytter sig til at inddrage erfaringskompetencer i indsatsen.

Kontekst for implementering af modellen

Peer-støttegivere ansættes som lønnede medarbejdere i psykosociale tilbud i kommuner som eksempelvis botilbud, aktivitetstilbud, visitationsenheder og akuttilbud eller i distriktpsychiatriske tilbud i regionen.

Peer-støttens indhold

I det følgende uddybes aktiviteter og virkninger.

Aktiviteter

Indsatsen består af individuelle og/eller gruppebaserede forløb med udgangspunkt i borgernes behov. De to typer opgaver supplerer hinanden.

Individuelle peer-støtteforløb er samtaler, samvær og følgeskab i forløb af forskellig varighed. Samtalerne kan støtte borgerne i at formulere mål og drømme eller italesætte aktuelle udfordringer samt at finde veje videre. Individuel peer-støtte kan også være enkeltstående samtaler i forbindelse med opstart eller afslutning af behandlingsforløb. Peer-støttegiveren tilbyder også følgeskab til aktiviteter, kulturliv og møder med jobcenter, behandlere m.m.

Gruppebaseret peer-støtte er recoveryunderstøttende gruppeforløb, der gennemføres af peer-støttegiveren alene eller i samarbejde med en kollega. Gruppeforløb kan etableres som en ny aktivitet f.eks. med fokus på de recoveryunderstøttende strategier i '5 veje til et godt liv' og 'Livshistoriefortællinger' (se www.peerstoette.dk/uddannelsen/recovery-redskaber) eller med udgangspunkt i et fælles tredje som f.eks. kunst eller udflugter.

Gruppebaseret peer-støtte kan også foregå som en videreudvikling af eksisterende aktiviteter, hvor peer-støttegiveren f.eks. deltager i én eller flere dele af eksisterende gruppeforløb, for at dele sine erfaringer og bidrage med peer-perspektivet i de fælles drøftelser eller bidrager til at udvikle og drive eksisterende gruppeforløb i samarbejde med kolleger.

Peer-støttegiveren deltager desuden i relevante møder, supervision, temadage m.m. samt sparrer og samarbejder med kolleger i det daglige.

Virkninger

Peer-støttemodtagerne opnår betydelige forandringer i forhold til oplevelsen af øget håb, optimisme og selvværd, større handlekraft og mod, mindsket selv-stigma, en mere meningsfuld hverdag samt inspiration til, hvordan et godt liv kan se ud med de begrænsninger, sygdommen sætter.

Peer-støttegiverne opnår en vej ind på arbejdsmarkedet, mindsket selv-stigma, øget selvtillid samt meningsfuldt hverdagsindhold.

Peer-støttegiveren bidrager desuden til øget recoveryorientering i organisationerne ved at fastholde fokus på borgernes styrker og give håb på borgernes vegne, skabe mindre os/dem tænkning, inspirere og give anledning til ny refleksion samt gøre recovery mere synligt.

Organisatoriske forhold

Ansættelse af lønnede peer-støttegivere: Peer-støttegivere er ansat som lønnede medarbejdere i kommunale psykosociale tilbud og/eller behandlingspsykiatriske tilbud i regionen. Funktionærloven er gældende for ansættelsen.

Timetal: Ansættelserne er gennemsnitligt 20 timer om ugen, men varierer fra 12-30 timer ugentligt alt efter omstændighederne og med mulighed for fleksjobaftaler.

Kompetenceudvikling: Peer-støttegivere følger et kompetenceudviklingsforløb for at få viden om recovery og peer-støtte, vejen fra egne erfaringer til erfaringskompetence, rollen som forandringsagent i organisationerne samt konkrete recovery-understøttende redskaber.

En del af arbejdspladsen: Peer-støttegivere indgår på arbejdspladsen på lige fod med deres kolleger. De kan indgå i eksisterende teams eller fungere selvstændigt på arbejdspladsen.

En særlig funktion: Selvom peer-støttegivere indgår som en ligestillet medarbejder på arbejdspladsen, har de i videst muligt omfang særskilte opgaver og er ofte uden for normeringen.

Udvikling: Peer-støttegiveren har adgang til supervision med kolleger på arbejdspladsen og mulighed for at deltage i netværk med andre peer-støttegivere.

Organisatorisk parathed: Organisationens forberedelse, parathed og opmærksomhed er af afgørende betydning for peer-støttegiverens udviklingsmuligheder.

Økonomi

Omkostningsvurdering – case inspireret af model i projekt "Peer-støtte i Region Hovedstaden"

I boksen nedenfor fremgår de centrale forudsætninger og resultater af omkostningsvurderingen af lønnet peer-støtte inspireret af den lønnede peer-støttemodel i projekt 'Peer-støtte i Region Hovedstaden'. Det ses, at omkostningerne for den samlede specificerede indsats beløber sig til ca. kr. 2,5 mio., mens omkostningerne pr. peer-støtte medarbejder pr. år udgør ca. kr. 285.000.

Den største andel, ca. 92 pct., af omkostningerne udgør løn til peer-støttegiverne under drift af indsatsen, mens andre omkostninger forbundet med drift af indsatsen, herunder supervision fra peer-støttegiverens nærmeste leder og uddannelse, udgør mindre andele af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til forberedelse, herunder ledelsesressourcer til udvikling af en peer-støttemodel og eventuel udvikling af en peer-uddannelse er ikke kvantificeret i denne omkostningsvurdering, men er omkostninger der bør overvejes i forbindelse med opstart af en lønnet peer-støttemodel som i den lønnede peer-støttemodel i projekt 'Peer-støtte i Region Hovedstaden'.

Følsomhedsberegninger viser, at omkostningerne pr. peer-støttegiver pr. år varierer mellem ca. kr. 282.000 og ca. kr. 300.000, når der justeres på antallet af år, som indsatsen driftes.

Omkostningsvurdering af lønnet peer-støtte

Centrale forudsætninger	
Parameter	Valgt niveau
Antal driftsår	3 år
Antal peer-støttegivere	3 peer-støttegivere á 20 timer pr. uge
Gns. lønniveau for peer-støttegivere	Social- og sundhedspersonale uden social- og sundhedsfaglig uddannelse (Effektiv timesats: 221 kr.)

Omkostninger				
Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr. peer-støttegiver pr. år	Ikke-kvantificerede omkostninger
Forberedelse	-	-	-	▪ Ledelsesressourcer til udvikling af peer-støttemodel ▪ Evt. udvikling af peer-uddannelse
Uddannelse	▪ Uddannelse af peer-støttegivere og kollega til peer-støttegivere ▪ Løn under uddannelse til peer-støttegivere og kollega til peer-støttegivere ▪ Transport af peer-støttegivere og kollega til og fra peer-uddannelse	121.521	14.035	-
Drift – Løn til peer-støtte medarbejdere	▪ Løn under drift til peer-støttegivere	2.268.237	261.973	-
Drift – Andre omkostninger	▪ Supervision fra peer-støttegiveres nærmeste leder	81.249	9.384	-
<i>I alt</i>		2.471.077	285.392	-

Følsomhedsberegning			
Omkostning	Drift i 1 år	Drift i 3 år	Drift i 5 år
Omkostninger pr. peer-støttegiver pr. år	299.893	285.392	282.497

Implementeringsanbefalinger

Det anbefales at:

- Arbejdspladsen definerer konkrete og tydelige arbejdsopgaver, særligt i starten hvor peer-støttegiveren er ny og uerfaren.
- Peer-støttegivere ansættes minimum 20 timer ugentligt (med mulighed for fleksjobaftaler). Mindre kan dog i nogle tilfælde også fungere.
- Kolleger i de tilbud, hvor peer-støttegiveren ikke har direkte adgang til borgerne, henviser borgere til peer-støtten.
- Leder og udvalgte kolleger jævnligt sparrer med peer-støttegiveren. Blandt andet for at imødekomme arbejdspladsens behov og understøtte den fælles udvikling har peer-støttegivere behov for sparring.
- Arbejdspladsen stiller én eller flere mentorer til rådighed for at styrke peer-støttegiverens udviklingsmuligheder samt samarbejdet med kollegerne.
- Peer-støttegiveren samarbejder med kolleger, da samarbejdet bidrager til at kvalificere peer-støttens indhold samt at styrke muligheden for, at peer-perspektivet udbredes og får betydning for arbejdspladsens udvikling.
- Arbejdspladsen samarbejder med f.eks. Peer-Netværket Danmark, da det giver adgang til viden og sparring om peer-støtte samt adgang til netværksgrupper for peer-støttegiverne.

Relevante links og bilag

Projektets erfaringer:

- "Peer-støttens resultater – erfaringsopsamling i Projekt Peer-støtte i Region Hovedstaden" (2018)
- "Implementering af peer-støtte – erfaringer og anbefalinger fra Projekt Peer-støtte i Region Hovedstaden" (2018)
- "Midtvejsrapport – Projekt Peer-støtte i Region Hovedstaden" (2017)
- "Statusrapport for pilotfasen – Projekt Peer-støtte i Region Hovedstaden" (2016)

Alle rapporter kan findes her:

➔ www.peerstoette.dk/informationsmateriale/

Bilag

Bilag 1: Funktionsbeskrivelse for individuel og gruppebaseret peer-støtte.

Modelbeskrivelse - Region H: Bro til hverdagslivet

Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal peer-støtten gøre for hvem?

#1 Målgruppe: Modtagere af peer-støtte

Modtagerne af den frivillige peer-støtte er borgere over 18 år, som oplever psykiske og/eller sociale vanskeligheder. Frivillig peer-støtte henvender sig særligt til borgere, som oplever ensomhed, isolation og manglende meningsfuldt indhold i hverdagen grundet de psykiske vanskeligheder.

Peer-støtten skal bidrage til at skabe meningsfuldt indhold i hverdagen, ligeværd og frirum samt bidrage til at øge glæden og lysten til livet.

#2 Målgruppe: Ydere af peer-støtte

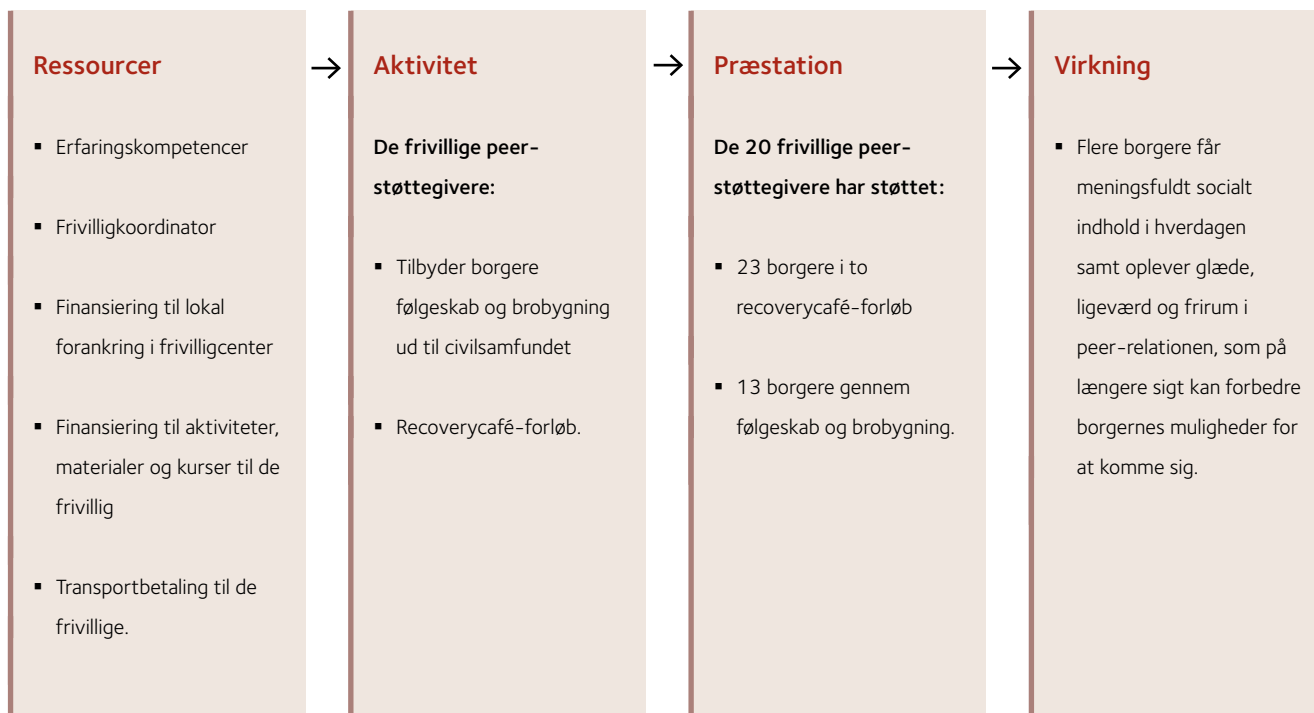
Yderne af den frivillige peer-støtte er borgere over 18 år, der på baggrund af psykiske vanskeligheder har gennemgået en personlig recoveryproces og nu bruger disse erfaringer til at støtte andre.

- Rollen som frivillig peer-støttegiver skal bidrage til personlig udvikling, jobparathed, kompetenceudvikling og psykisk bedring.

Kontekst for implementering af modellen

De frivillige peer-støttegivere er forankret i frivilligcenter eller frivillig organisation. De borgere, der modtager peer-støtten, er rekrutteret via deres botilbud og opslag i lokalområdet.

Peer-støttens indhold

Herunder uddybes aktiviteterne.

Følgeskab ud i civilsamfundet

Følgeskab og samtaler med udgangspunkt i den enkelte borgers behov. Det kan være støtte i de små skridt med at opøve sociale kompetencer og komme ud samt følgeskab til sociale arrangementer, udstillinger eller en tur i kirke.

Recoverycafé-forløb

Recoverycafé-forløb er baseret på "Guide til et godt hverdagsliv" kombineret med materiale (se link) udarbejdet af SIND. De frivillige peer-støttegivere har ansvaret for rammerne, forplejning og booking af eventuelle eksterne oplægsholdere, men de holder også selv oplæg med udgangspunkt i deres egne erfaringer og faciliterer dialogerne mellem deltagerne.

Fælles for aktiviteterne er, at en lønnet frivilligkoordinator sikrer rammer og fællesskab blandt de frivillige samt udvikler og opstarter nye aktiviteter og samarbejder.

Organisatoriske forhold

- Ansættelse af frivilligkoordinator.
- **Frivilligkontrakt:** Kontrakt som arbejdsforsikrer den frivillige og specificerer forpligtelser og rettigheder (se bilag1).
- **Professionel supervision:** Den frivillige peer-støttegiver tilbydes supervision efter behov og deltager månedligt i møder med sparring og fagligt indhold med de øvrige frivillige peer-støttegivere og koordinator.
- **Timetal:** Gennemsnitligt 2-3 timer om ugen.
- **Civil forankring.** De frivillige peer-støttegivere forankres i et frivilligcenter eller hos andre civile partnere. De frivillige er ikke bundet af et konkret arbejdssted, men tilbyder aktiviteterne, hvor borgerne har brug for det, f.eks. hjemme hos borgerne, i skoven eller på museum.
- Finansiering til dækning af de frivilliges transportudgifter.

Økonomi

Omkostningsvurdering – case inspireret af den frivillige peer-støttemodel i projekt "Bro til hverdagslivet"

I boksen nedenfor fremgår de centrale forudsætninger og resultater af omkostningsvurderingen af frivillig peer-støtte inspireret af den frivillige peer-støttemodel i projekt 'Bro til hverdagslivet'. Det ses, at omkostningerne for den samlede specificerede indsats beløber sig til ca. kr. 1,1 mio., mens omkostningerne pr. peer-støtte pr. år udgør ca. kr. 21.500.

Den største andel, ca. 90 pct., af omkostningerne udgør drift af indsatsen, herunder løn til koordinator, omkostninger til lokaleleje og supervision mv., mens uddannelse udgør ca. 10 pct. af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til forberedelse, herunder ledelsesressourcer til udvikling af en peer-støttemodel og eventuel udvikling af en peer-uddannelse samt forsikring af frivillige peer-støttegivere, er ikke kvantificeret i denne omkostningsvurdering, men er omkostninger der bør overvejes i forbindelse med opstart af en frivillig peer-støttemodel som den frivillige peer-støttemodel i projekt 'Bro til hverdagslivet'.

Følsomhedsberegninger viser, at omkostningerne pr. peer-støttegiver pr. år ikke varierer, når der justeres på antallet af år indsatsen er i drift, hvilket skyldes, at alle omkostninger er opgjort som årlige omkostninger.

Omkostningsvurdering af frivillig peer-støtte

Centrale forudsætninger	
Parameter	Valgt niveau
Antal driftsår	3 år
Antal frivillige peer-støttegivere	18 peer-støttegivere

Omkostninger				
Omkostnings Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr. peer-støttegiver pr. år	Ikke-kvantificerede omkostninger
Forberedelse	-	-	-	▪ Ledelsesressourcer til udvikling af peer-støttemodel ▪ Evt. udvikling af peer-uddannelse
Uddannelse	▪ Peer-støttegivers deltagelse i kurser på peer-uddannelsen ▪ Transport af peer-støtte til og fra peer-uddannelse	104.557	2.013	-
Drift af indsatsen	▪ Løn til koordinator ▪ Lokaleleje, kontorartikler og sparing med tovholder ▪ Supervision af frivillige peer-støttegivere samt transportudgifter forbundet hermed	1.013.139	19.502	▪ Forsikring af frivillige peer-støttegivere
<i>I alt</i>	-	1.117.696	21.515	-

Følsomhedsberegning			
Omkostning	Drift i 1 år	Drift i 3 år	Drift i 5 år
Omkostninger pr. peer-støtte pr. år	21.515	21.515	21.515

Implementeringsanbefalinger

- Lokal forankring i civilsamfundet, da det styrker mulighederne for brobygning på tværs af kommune, indsatser og civilsamfund.
- Inddragelse af interessenter ved for eksempel at etablere en arbejdsgruppe bestående af kommune, brugerforeninger, borgere med psykiske vanskeligheder og andre relevante parter, for at sikre vidensdeling på tværs samt fremadrettede samarbejder og formidlingskanaler.
- Kurser og kompetenceudvikling til de frivillige, der ruster dem til at varetage det frivillige peer-støttearbejde og har forståelse for personlig recovery og relationskabelse.

Relevante links og bilag

- "Evaluering af Bro til hverdagslivet – frivillig peer-støtte" (2018)
- "Værktøjskassen – Erfaringer til opstart af frivillig peer-støtte" (2018)
- "Erfaringer fra Bro til hverdagslivet – offentlig og civil samskabelse" (2018) (specialeuddrag fra AAU)

Alt materiale kan findes på:

➔ www.peerstoette.dk/informationsmateriale/

Download "Guide til et godt hverdagsliv" her:

➔ <http://peerstoette.dk/uddannelsen/recovery-redskaber/>

Download undervisningsmateriale fra SIND til recovery-cafe-forløb her:

➔ <http://peerstoette.dk/uddannelsen/recovery-redskaber/recovery-guiden/>

Følg med på:

➔ www.facebook.com/brotilhverdagslivet/

Bilag

Bilag1: Frivilligkontrakt

Modelbeskrivelse – Region Midt: Peer-guide

Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal peer-støtten gøre for hvem?

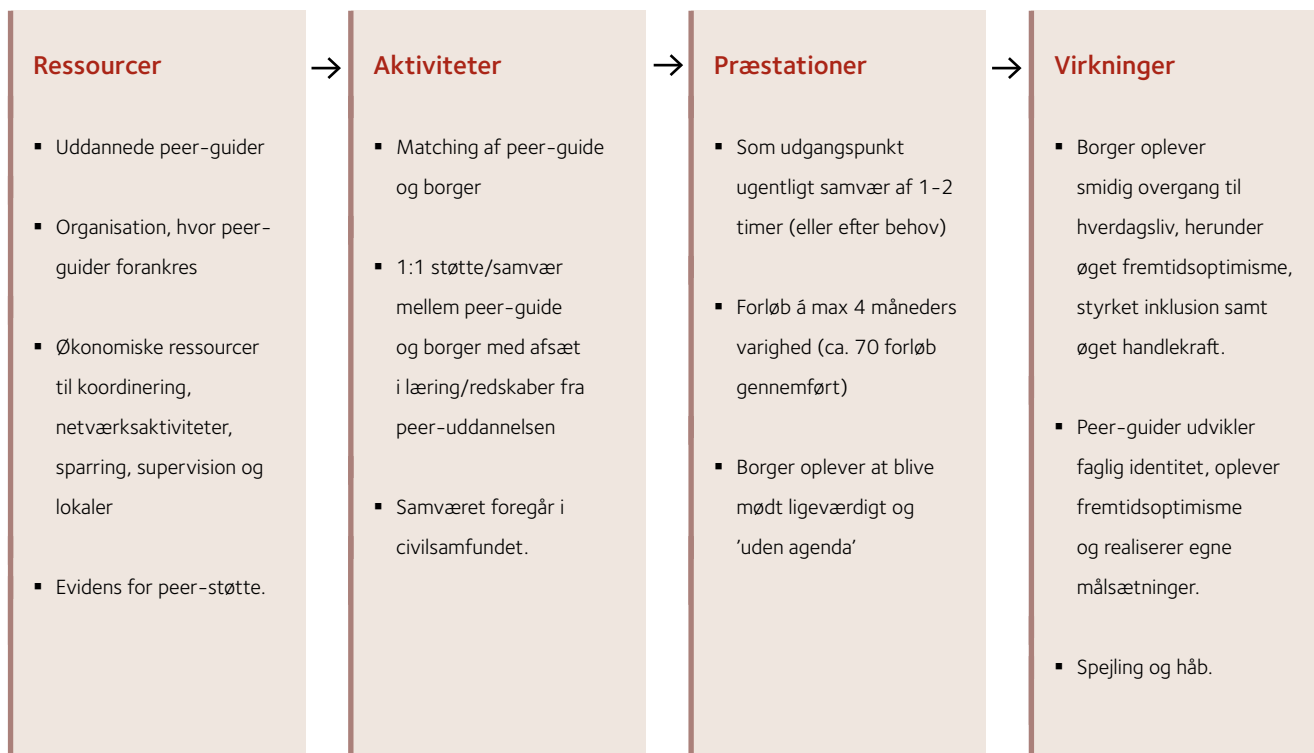
Målgruppen for at modtage støtte fra en peer-guide er borgere over 18 år, der udskrives fra eller gennemgår ambulans psykiatrisk udredning og/eller behandling. Modtagere af støtte fra peer-guider må ikke have et svært misbrug af stoffer og/eller alkohol (som hoveddiagnose), have demens eller være omfattet af en retslig foranstaltning, der har medført indlæggelse. Det er målet, at modtagerne af støtte fra peer-guider vil opleve smidige og velfungerende overgange fra psykiatrien til hverdagslivet, herunder øget håb og fremtidsoptimisme, styrket inklusion og medborgerskab samt øget handlekraft og bedre handlemuligheder.

Målgruppen for at blive peer-guide er borgere over 18 år, der selv tidligere har gennemgået psykiatrisk behandling, men som er godt på vej i sin egen recoveryproces og indstillet på at bruge sine personlige erfaringer til at hjælpe andre (bilag 1). For peer-guiderne er det målet, at de udvikler en faglig og anerkendt identitet, får øget fremtidsoptimisme samt realiserer egne målsætninger.

Kontekst for implementering af modellen

Modellen har været afprøvet som en frivillig model, hvorfor peer-guiderne har været organisatorisk forankret hos SIND Pårørenderådgivning (bilag 2). Peer-guiderne fungerer i overgangen mellem regionspsykiatrien og kommunale indsatser. Peer-guider og borgere beslutter indbyrdes, hvor de mødes. Det kan f.eks. være på en sygehusafdeling, i en park, på en café eller lignende.

Peer-støttens indhold

Ressourcer

Det er væsentligt for modellen, at peer-guider gennem en peer-uddannelse har omsat deres levede erfaringer med psykiske vanskeligheder og recovery til en erfaringskompetence, de kan bruge til at støtte andre. Derudover skal peer-guiderne forankres hos en organisation, som kan tilbyde forsikring samt faglig sparring, netværk og supervision. Endeligt skal der være økonomiske ressourcer til aflønning af en koordinator samt lokaler til afholdelse af sparring og supervision.

Aktiviteter

Peer-guider indgår en frivilligaftale (bilag 3) med SIND Pårørenderådgivning (SPR) om at arbejde som peer-guide. Fagprofessionelt personale i regionspsykiatrien og koordinator ved SPR samarbejder om at matche peer-guide og borger (bilag 4), hvorefter peer-guide og borger indgår samarbejdsaftale (bilag 5). Peer-guiden bruger sin erfaringskompetence til at støtte borgeren i at komme sig.

Præstationer

Støtte og samvær mellem peer-guide og borger finder sted efter behov (ca. 1 gang ugentligt) over en periode på op til fire måneder. Borgeren oplever at kunne spejle sig i et menneske, som selv er kommet videre efter psykiske vanskeligheder i et ligeværdigt samspil.

Virkninger

Borgerens overgang til hverdagslivet smidiggøres gennem styrket inklusion og handlekraft samt ved at øge vedkommendes håb og fremtidsoptimisme. Peer-guiden udvikler samtidigt en faglig og anerkendt identitet samt oplever øget fremtidsoptimisme og mulighed for at realisere egne målsætninger.

Organisatoriske forhold

For at peer-guide-modellen kan fungere:

- Skal der være en peer-uddannelse, hvorigennem peer-guider omsætter deres levede erfaringer til erfaringskompetence.
- Skal peer-guider forankres hos en organisation, som har erfaring med at lede og koordinere frivilligt arbejde, samt forsikre og yde sparring og supervision.
- Skal der etableres et tæt samarbejde mellem psykiatriske afdelinger og en lønnet peer-guide-kordinator (bilag 4).
- Skal der indgås samarbejdsaftaler både mellem peer-guider og den organisation, de er forankret hos, og mellem peer-guider og modtagere. Dette er med til at tydeliggøre rammer for samarbejdet og gensidige forventninger (bilag 3 og 5).
- Skal peer-guider have adgang til sparring og supervision samt et fagligt og socialt netværk med andre peer-medarbejdere. Dette er vigtigt for at fastholde og støtte dem.

Økonomi

Omkostningsvurdering – case inspireret af projekt "Ligestillet Støtte – En vej til Recovery"

I boksen nedenfor fremgår de centrale forudsætninger og resultater af omkostningsvurderingen af frivillig peer-støtte inspireret af den frivillige peer-støttemodel i projekt 'Ligestillet Støtte – En Vej til Recovery'. Det ses, at omkostningerne for den samlede specificerede indsats beløber sig til ca. kr. 5,4 mio., mens omkostningerne pr. peer-guide pr. år udgør ca. kr. 39.800.

Den største andel, ca. 68 pct., af omkostningerne udgør drift af indsatsen, herunder løn til koordinatore og tovholdere samt omkostninger forbundet med supervision af de frivillige peer-guider mv., mens uddannelse udgør ca. 32 pct. af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til forberedelse, herunder ledelsesressourcer til udvikling af en peer-støttemodel og eventuel udvikling af en peer-uddannelse, administrative ressourcer til udarbejdelse af jobopslag og håndtering af ansøgninger, forsikring af frivillige peer-guider samt eventuel investering i mobiltelefoner til de frivillige peer-guider er ikke kvantificeret i denne omkostningsvurdering, men er omkostninger der bør overvejes i forbindelse med opstart af en frivillig peer-støttemodel som den frivillige peer-støttemodel i projekt 'Ligestillet Støtte – En Vej til Recovery'.

Følsomhedsberegninger viser, at omkostningerne pr. peer-guide pr. år varierer mellem ca. kr. 38.800 og ca. kr. 46.100, når der justeres på antallet af år, indsatsen driftes.

Omkostningsvurdering af frivillig peer-støtte

Centrale forudsætninger				
Parameter	Valgt niveau			
Antal driftsår	3 år			
Antal frivillige peer-guider	47 peer-guider			

Omkostninger				
Omkostnings Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr. peer-støttegiver pr. år	Ikke-kvantificerede omkostninger
Forberedelse	-	-	-	▪ Ledelsesressourcer til udvikling af peer-støttemodel ▪ Evt. udvikling af peer-uddannelse
Udvælgelse og tilknytning	-	-	-	▪ Administrative ressourcer til udarbejdelse af jobopslag, håndtering af ansøgninger mv.
Uddannelse	▪ Løn til fagprofessionel underviser og underviser med peer-kompetence i forbindelse med vurdering af ansøgninger og undervisning ▪ Lokaleleje samt forplejning under peer-uddannelse	1.708.860	12.598	-

Omkostninger				
Omkostnings Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr. peer-støttegiver pr. år	Ikke-kvantificerede omkostninger
Drift af indsatsen	▪ Løn til overordnet peer-guide koordinator og tovholder ▪ Løn til lokale peer-guide-koordinatører ▪ Løn til lokale peer-guide-tovholdere ▪ Supervision af peer-guider ▪ Supervision af peer-guide-koordinatører ▪ Refusion af peer-guiders og peer-guide-koordinators transportudgifter samt administration heraf ▪ Lønomskostninger til sundhedsfagligt personale for deltagelse i 1. peer-guide-møde	3.690.456	27.206	▪ Forsikring af frivillige peer-guider
Investering	-	-	-	▪ Evt. investering i mobiltelefoner til frivillige peer-guider
<i>I alt</i>	-	5.399.316	39.804	-

Følsomhedsberegning			
Omkostning	Drift i 1 år	Drift i 3 år	Drift i 5 år
Omkostninger pr. peer-guide pr. år	46.098	39.804	38.805

Implementeringsanbefalinger

Det tager tid at opbygge modellen, fordi det kræver en vis volumen af peer-guider samt stor synlighed på psykiatriske afdelinger for at udbrede kendskabet til tilbuddet. For at understøtte implementeringen af modellen, har det vist sig vigtigt, at:

- Ansætte lønnede peer-guide koordinatore (bilag 6), som er lokalt forankret der, hvor peer-guiderne udfører deres funktion og derfor er tæt på peer-guiderne i det daglige.
- Give peer-guiderne et honorar, gavekort eller andet som anerkendelse for deres frivillige arbejde, da det er med til at fastholde dem i funktionen. Alternativt kan peer-guiderne ansættes med løn.
- Klæde medarbejdere i psykiatrien godt på til at se værdien af peer-støtte og til at formidle information om peer-guide-tilbuddet til borgerne. F.eks. gennem oplæg og dialog på personalemøder, præsentation af peer-uddannelsen og workshops. Endvidere er særlige nøglemedarbejdere i regionen helt afgørende.
- Indføre en praktikperiode i umiddelbar forlængelse af peer-uddannelsen, hvor deltagerne får afprøvet og videreudviklet deres erfaringskompetence i praksis, så de er endnu bedre klædt på til at varetage funktionen som peer-guide. Praktikperioden indebærer bl.a. en tættere kobling mellem peer-uddannelsen og peer-guide funktionen samt to opfølgende undervisningsdage, hvor der ydes sparring på konkrete erfaringer med funktionen.

Relevante links og bilag

Medfølgende bilag:

Bilag 1: Kompetenceprofil og funktionsbeskrivelse for peer-guider

Bilag 2: Beskrivelse af 'Forankringen hos SIND Pårørenderådgivning'

Bilag 3: Frivilligaftale mellem peer-guide og SIND Pårørenderådgivning

Bilag 4: 'Forløbsbeskrivelse' for introduktion af peer-guide i regionen

Bilag 5: Samarbejdsaftale mellem peer-guide og borger

Bilag 6: Funktionsbeskrivelse for lokale peer-guide koordinatore

Der findes mere information om modellen og virkningerne heraf på:

➔ www.peermidt.dk

Modelbeskrivelse – Region Midt: Recoveryskoler

Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal peer-støtten gøre for hvem?

Målgruppen for deltagelse på kurser i recovery-skolerne er meget bred. Modellen baserer sig på ligestilling, erfaringsudveksling og fælles læring mellem mennesker med forskellige baggrunde og perspektiver (bruger-, pårørende- og medarbejderperspektiver). Målgruppen er således primært borgere over 18 år, som er eller har været psykisk sårbare samt pårørende til psykisk sårbare og medarbejdere, som til daglig arbejder inden for behandlings- eller socialpsykiatrien. Kurserne er dog åbne for alle, eksempelvis deltager flere studerende og andre.

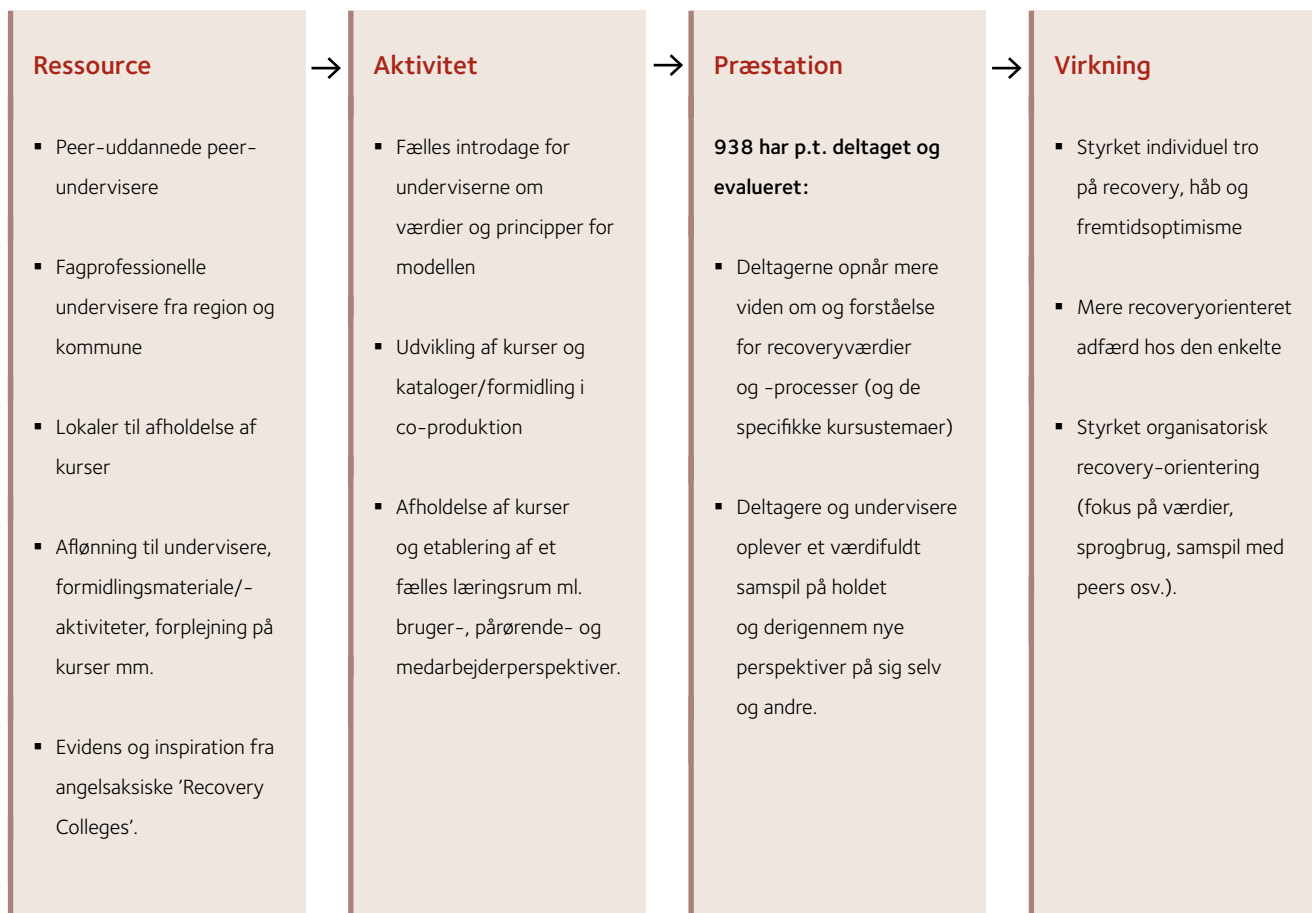
Det er målet med modellen, at deltagerne opnår mere viden om og forståelse for recovery-værdier og recoveryprocesser – uanset om man kommer med et bruger-, pårørende- eller medarbejderperspektiv. Det er således målet, at deltagerne oplever et værdifuldt samspil på holdet og derigennem opnår nye perspektiver både på sig selv og på andre. Dette forventes på længere sigt at styrke deltagerens grundlæggende tro på, at recovery er muligt – og at både den enkelte og organisationerne ændrer adfærd i en mere recoveryorienteret retning.

Målgruppen for at være peer-underviser er borgere over 18 år, der selv tidligere har gennemgået psykiatrisk behandling, men som er godt på vej i sin egen recoveryproces og indstillet på at bruge sine personlige erfaringer til at støtte andre (bilag 1). Peer-underviserne forventes at udvikle en positiv og anerkendt identitet, få øget fremtidsoptimisme samt realisere egne målsætninger.

Kontekst for implementering af modellen

Recovery-skolerne har i projektperioden været forankret i den kommunale socialpsykiatri (Psykiatriens Hus i Randers, Center for Dagområdet i Aarhus og Center for Mestring i Viborg) – men alle steder i et partnerskab med både Region Midt og SIND Pårørenderådgivning.

Peer-støttens indhold

Ressourcer

Recovery-skolerne er et uvisiteret undervisningstilbud, som er inspireret af engelske og amerikanske 'Recovery Colleges'. På skolerne ansættes både fagprofessionelle undervisere og peer-undervisere med erfaringskompetence, der gennem co-produktion udvikler og afholder kurser om recovery (bilag 2). Undervisere med pårørendebaggrund kan også indgå som en af de to undervisere i et team. Der skal være lokaler til forberedelse og undervisning, samt midler til aflønning, aktiviteter, materialer og forplejning mv.

Aktiviteter

Alle undervisere gennemgår forud for deres arbejde i recovery-skolerne et fælles introduktionsforløb, hvor der arbejdes med de centrale principper for modellen, herunder co-produktion, delt beslutningstagning, åbent for alle, 'en skole – ikke dagtilbud' samt afspejling af recoveryprincipper og -værdier i alle aspekter. Omdrejningspunktet for kurserne er teoretiske, praktiske, fysiske og kreative måder at arbejde med recovery på. Kurserne er altid ressource- og mestringsfokuserede og tager sit afsæt i alment menneskelige problemstillinger. Kurserne har i de fleste tilfælde en varighed på tre timer (enkelt kursusgang), men kan også bestå af flere kursusgange.

De to undervisere bidrager med hver deres perspektiv og erfaringsgrundlag, som supplerer og beriger hinanden i alle faser fra idégenerering, udvikling, selve undervisningen og i opfølgning og evaluering. Det didaktiske grundlag for recovery-skolerne er således baseret på, at der altid skal være ligestilling og balance mellem to forskellige typer af viden og kompetence; dels den faglige viden, dels erfaringskompetencen.

Det anbefales, at man finder kursusedtagere med forskellige baggrunde, og at man får etableret et fælles og trygt læringsrum, hvor alle deltager åbent og aktivt og bringer egne erfaringer og perspektiver i spil.

Præstationer

På kurserne deltager 8-12 borgere, som i et ligeværdigt samspil opnår mere viden om og forståelse for recoveryværdier og -processer (og de specifikke kursustemaer). Ligeledes opnår deltagerne at få nye perspektiver og indsigter – både omkring sig selv og omkring andre, som kan anvendes videre i hverdagen og arbejdslivet. Dette kan dokumenteres i kursusevalueringer efter endt kursus.

Virkninger

Recovery-skolerne styrker deltagerens tro på, at recovery er muligt og giver for mange en øget fremtidsoptimisme. Samtidig er det forventningen, at denne tro vil medføre en mere recoveryorienteret adfærd hos den enkelte. Endelig har recovery-skolerne også et stort potentiale i forhold til at styrke den organisatoriske recoveryorientering i både kommuner og region. Dette eksempelvis i form af et styrket fokus på recoveryværdier, sprogbrug, samspil med peer-medarbejdere osv.

Organisatoriske forhold

Modellens succes forudsætter også en række organisatoriske forhold:

- At der findes kvalificerede peer-undervisere, der har fået omsat deres levede erfaringer til en erfaringskompetence (via en peer-uddannelse). Hertil gerne supplerende forløb om didaktik og formidling.
- Peer-undervisere overenskomstansættes. Deres stilling skal udgøre tilstrækkelige timer til, at de oplever sig som en del af arbejdspladsen. Jo mindre timetal jo mere krævende for arbejdspladsen.
- I modellen er de fagprofessionelle undervisere typisk blevet købt ind fra forskellige kommunale og regionale enheder og betalt med honorarer for de timer, de underviser. I andre tilfælde har de fagprofessionelle undervisere været en fast del af recovery-skolens stab. Begge dele kan fungere.
- Alle undervisere gennemgår et fælles introforløb, for at sikre en fælles forståelse af de centrale principper for modellen samt et godt og ligeværdigt samarbejde i underviserteamet. Hertil anbefales, at alle underviserteams udfylder en samarbejdsaftale (bilag 3).
- Der er ledelsesmæssig opbakning til, at fagprofessionelle fra kommuner og region kan deltage som kursister på kurser uden frikøb. Det fordrer en opmærksomhed på, at der udbydes kurser, der er målrettet organisationernes behov for kompetenceudvikling.

- Peer-undervisere og fagprofessionelle undervisere har adgang til daglig ledelse, sparring og supervision, for at sikre fastholdelse af og støtte til underviserne.
- Peer-undervisere skal have adgang til et fagligt og socialt netværk med andre peer-støttegivere – både lokalt, regionalt og nationalt.

Økonomi

Omkostningsvurdering – case inspireret af model for recovery-skole i projekt "Ligestillet støtte – En Vej til Recovery"

I boksen nedenfor fremgår de centrale forudsætninger og resultater af omkostningsvurderingen af en recovery-skole inspireret af recovery-skole modellen i projekt 'Ligestillet Støtte – En Vej til Recovery'. Det ses, at omkostningerne for den samlede specificerede indsats beløber sig til ca. kr. 5,3 mio., mens omkostningerne pr. kursusgang udgør ca. kr. 25.500.

Den største andel, ca. 98 pct., af omkostningerne udgør omkostninger forbundet med drift af indsatsen, herunder løn til undervisere med peer-kompetence og fagprofessionelle undervisere, mens øvrige omkostninger, herunder markedsføring af recovery-skolen, og uddannelse udgør mindre andele af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til forberedelse, herunder ledelsesressourcer til udvikling af en recovery-skole model, eventuelle ressourcer til udvikling af en peer-uddannelse og eventuelle investeringer i interiør til recovery-skolen er ikke kvantificeret i denne omkostningsvurdering, men er omkostninger der bør overvejes i forbindelse med opstart af en recovery-skole model som recovery-skole modellen i projekt 'Ligestillet Støtte – En Vej til Recovery'.

Følsomhedsberegninger viser, at omkostningerne pr. kursusgang varierer mellem ca. kr. 25.400 og ca. kr. 25.800, når der justeres på antallet af år indsatsen driftes.

Omkostningsvurdering af en recovery-skole

Centrale forudsætninger	
Parameter	Valgt niveau
Antal driftsår	3 år
Antal kursusgange pr. år*	72 kursusgange (én kursusgang udgør i gennemsnit ca. 1,9 undervisningsgange á 3 timer)
Team	2 undervisere med peer-kompetence (en fuldtidsansat og en ansat på halv tid) 2 fagprofessionelle undervisere (begge fuldtidsansat – den ene fagprofessionelle underviser anvender halvdelen af sin arbejdstid på ledelse og faglig koordinering) Underviserne deles om administrative arbejdsopgaver indenfor deres arbejdstid.

* En kursusgang udgør hver gang et kursus udbydes. Et kursus kan udbydes flere gange i løbet af et år. Et kursus kan have op til flere undervisningsgange, hver gang kurset udbydes.

Omkostninger				
Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr. kursusgang	Ikke-kvantificerede omkostninger
Forberedelse	-	-	-	▪ Ledelsesressourcer til udvikling af recovery-skole-model ▪ Evt. ressourcer til udvikling af peer-uddannelse
Uddannelse	▪ Løn til fagprofessionel underviser og underviser med peer-kompetence i forbindelse med vurdering af ansøgninger og undervisning ▪ Lokaleleje samt forplejning under peer-uddannelse	37.784	182	-
Drift af indsatsen	▪ Løn til 1,5 undervisere med peer-kompetence og 2 fagprofessionelle undervisere ▪ Lokaleleje samt forplejning på kurserne	5.192.976	24.990	-
Investeringer	-	-	-	▪ Evt. investering i interiør
Øvrige omkostninger	▪ Markedsføring af recovery-skolen	57.722	278	-
<i>I alt</i>		5.288.481	25.450	-

Følsomhedsberegning			
Omkostning	Drift i 1 år	Drift i 3 år	Drift i 5 år
Omkostninger pr. kursusgang	25.793	25.450	25.382

Implementeringsanbefalinger

Det anbefales fremadrettet at fastholde og styrke partnerskabsprincippet, det vil sige det forpligtende samarbejde mellem region, kommune og en brugerreven organisation. Dette med henblik på at bevare og gerne styrke flerstemmigheden i recovery-skolerne og et (endnu) mere ligeværdigt ejerskab.

I forlængelse heraf anbefales det, at skolerne arbejder på at fastholde deres særpræg som et tilbud, der ikke bliver for institutionaliseret, men som videreudvikler åbenheden og co-produktionen med forskellige parter – også i civilsamfundet. Disse civilsamfundsparter (brugerdrevne og frivillige organisationer mv.) kan bidrage til at fastholde skolernes fokus på det levede liv, der i høj grad foregår i mellemrummet mellem kommune og region.

Endelig anbefales det at fastholde og styrke det fælles fokus på modellens centrale principper og værdier, eksempelvis i form af de fælles introduktionsdage for undervisere. Brugen af 'freelance-undervisere', der ad hoc købes ind til udvikling og undervisning, forudsætter en særlig opmærksomhed på, at alle er godt klædt på til opgaven og co-produktionen.

Relevante links og bilag

Bilag

Bilag 1: Funktionsbeskrivelse for peer-undervisere

Bilag 2: Kompetenceprofil og vejledning for undervisere i recovery-skolerne

Bilag 3: Samarbejdsaftale mellem undervisere i recovery-skolerne

Ovenstående bilag samt evalueringer af recovery-skolerne findes på:

➔ www.peermidt.dk

Modelbeskrivelse – Region Sjælland: Peers som Brobyggere

Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal peer-støtten gøre for hvem?

De primære målgrupper er indlagte patienter eller patienter i distriktspsykiatrien, som er motiverede for at arbejde med deres egen recoveryproces samt peer-støttegivere, som yder peer-støtte. Peer-støtten kan i særlig grad gøre en forskel i forhold til patienternes tro på og vilje til at arbejde med egen recovery i en svær fase af deres liv – under indlæggelse og i forbindelse med forløb i distriktspsykiatrien. Derudover kan peer-støtten inspirere og guide patienten til at samarbejde med flere aktører i forløbet, f.eks. behandlere, socialrådgivere, misbrugsbehandlere og civilsamfundsaktører. Projektet skal desuden styrke peer-støttegivernes arbejdsidentitet og oplevelse af, at deres erfaringer med recovery gør en forskel for andre.

Den sekundære målgruppe er den organisation, hvor peer-støtten tilbydes. Projektet skal styrke organisationens evne til at arbejde recoveryorienteret og skabe brobygning i recoveryforløbet imellem region og kommune.

Kontekst for implementering af modellen

Peerstøtten tilbydes under indlæggelse og i forbindelse med forløb i distriktspsykiatrien. Peer-støttegiverne i denne model er ansat som et mindre team i en psykiatrisk udviklingsenhed, i dette tilfælde i PsykInfo – Psykiatrisk enhed for Information, Brugerstyring og Recovery, hvor de besøger sengeafsnit og distriktspsykiatrien, og tilbyder peer-samtaler og peer-grupper.

Peer-støttens indhold

Alle peer-støttegiverne har erfaring med at komme sig fra svær psykisk sygdom og med at være indlagt på et psykiatrisk sengeafsnit. Der er ansat peer-støttegivere med erfaring inden for forskellige diagnoser, sociale tilbud samt forskellig køn og alder, i håbet om at de således kan appellere bredt til patientgruppen. Koordinatoren har ansvar for daglig drift, kontinuerlig kommunikation med samarbejdspartnere samt varetagelse af daglig sparring med peer-støttegiverne.

Ansættelse af peer-støttegivere

Alle peer-støttegivere er ansat igennem en struktureret rekrutteringsproces (Bilag 1: Rekruttering og kompetencer) og gennemgår efterfølgende to måneders internt introduktionsforløb (Bilag 2: Introduktionsforløb) og evt. ekstern peeruddannelse.

Peer-støttegivere er ansat i en psykiatrisk udviklingsenhed for at fastholde en særskilt peer-kompetence med dertilhørende arbejdsopgaver, så de ikke assimileres ind i kulturen på afsnittet eller i distriktspsykiatrien (Bilag 3: Funktionsbeskrivelse).

Uddybelse af aktiviteter

Peer-samtaler på sengeafsnit (Bilag 4: Arbejdsgang på sengeafsnit).

Peer-støtteejerne er til rådighed for samtaler med de patienter, der ønsker det, på sengeafsnit i 2 x 2 timer om ugen (Bilag 5: Vagtskema). Peer-støtteejerne taler med patienterne om det, der fylder hos dem aktuelt med afsæt i 'Udskrivningsguiden' (➔ www.regionsjaelland.dk/peers). Efter samtalen bliver patient og peer-støtteejer enige om et tema for samtalen, som personalet skriver ind i patientens journal. Peer-støtteejerne er tilgængelige i miljøet, når der ikke er samtaler. I miljøet opbygger patienterne tryghed i forhold til peer-støtteejeren, hvilket er en forudsætning for senere samtaler.

Peer-grupper i distriktspsykiatrien

Grupperne forløber over to timer og kan enten have fastlagte temaer inden for recovery (f.eks. hverdag, drømme og stigmatisering) eller fungere som en åben café, hvor patienter kan få vendt deres aktuelle udfordringer med en peer-støtteejer, uden at melde sig til at følge et gruppeforløb (Bilag 6: Peergrupper).

Virkning for patienter, peer-støtteejere og organisation

Patienterne oplever øget håb og empowerment i mødet med en peer-støtteejer. Uddybelse af temaerne fra peer-samtalerne kan ses i statusrapporten fra projektet (➔ www.regionsjaelland.dk/peers).

Peer-støtteejeren oplever det værdifuldt at bruge egne erfaringer med recovery i en professionel sammenhæng, hvor det gør en forskel for andre.

Peer-tilbuddet gør ligeledes en forskel for personalet på sengeafsnit og i distriktspsykiatrien, da de møder tidligere patienter, som har gennemlevet en recoveryproces og således bliver biler på, at det er muligt at komme sig fra svær psykisk sygdom.

Organisatoriske forhold

Peer-tilbuddet skal være en del af et større organisatorisk udviklingsfokus mod recovery og indgå i de allerede etablerede rammer for behandlingen.

Ansættelsesvilkår og løn

Alle peer-støtteejere er aflønnede på baggrund af kvalifikationer (f.eks. i form af uddannelse). Der er i projektet både erfaringer med ansættelse af peer-støtteejere med en sundhedsfaglig uddannelse, i fleksjob samt ufaglærte på førtidspension.

ERFA-gruppe og supervision

Gruppesupervision 1 time hver måned (Bilag 7: Supervision og sparring) samt ERFA-gruppe v. Peer-Netværket Danmark 2½ time hver måned sammen med ARK (Bilag 8: ERFA-gruppe). SIND deltager i ERFA-gruppe og kan give lokal opbakning til peer-tilbuddet og danne lokale netværksgrupper.

Samarbejdet med personale på sengeafsnit og i distriktspsykiatrien

For at peer-støtten bliver del af behandlingen, kræver det tæt samarbejde med personalet. Derfor etableres et Samarbejdsforum for personale, peer-støtteejere og koordinator for sengeafsnit og distriktspsykiatri.

Derudover har peer-støttegiveren ved hver vagt kontakt til en nøgleperson på afsnittet (Bilag 9: Samarbejde med personale).

Forudsigelighed for patienter og personale

Det er vigtigt, at både personale og patienter er bekendt med, hvornår der kommer peer-støttegivere på sengeafsnittet og i distriktspsykiatrien, så peer-støtten bliver en del af de eksisterende rammer. Dette kræver tydelig information og synlighed, hvor f.eks. vagtplanen skal hænge synligt på afsnit og i distriktspsykiatrien.

Økonomi

Omkostningsvurdering – case inspireret af model i projekt "Peers som brobyggere"

I boksen nedenfor fremgår de centrale forudsætninger og resultater af omkostningsvurderingen af lønnet peer-støtte inspireret af den lønnede peer-støttemodel i projekt 'Peers som Brobyggere'. Det ses, at omkostningerne for den samlede specificerede indsats beløber sig til ca. kr. 2,8 mio., mens omkostningerne pr. peer-støtte medarbejder pr. år udgør ca. kr. 316.000.

Den største andel, ca. 54 pct., af omkostningerne udgør andre omkostninger forbundet med drift af indsatsen, herunder løn til teamkoordinator, tovholdere og mentorer, mens løn til peer-støttegivere under drift af indsatsen udgør 42 pct. af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til uddannelse udgør en mindre andel af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til forberedelse, herunder ledelsesressourcer til udvikling af en peer-støtte model, eventuelt udvikling af en peer-uddannelse og eventuelle omkostninger til større ansættelsesudvalg end normalt er ikke kvantificeret i denne omkostningsvurdering, men er omkostninger, der bør overvejes i forbindelse med opstart af en lønnet peer-støttemodel som den lønnede peer-støttemodel i projekt 'Peers som Brobyggere'.

Følsomhedsberegninger viser, at omkostningerne pr. peer-støttegiver pr. år varierer mellem ca. kr. 309.000 og ca. kr. 331.000, når der justeres på antallet af år indsatsen driftes.

Omkostningsvurdering af case inspireret af projekt "Peers som brobyggere"

Centrale forudsætninger	
Parameter	Valgt niveau
Antal driftsår	3 år
Antal peer-støtte medarbejdere	3 peer-støttegivere á 10 timer pr. uge
Gns. lønniveau for peer-støttemedarbejdere	Social- og sundhedspersonale uden social- og sundhedsfaglig uddannelse (Effektiv timesats: 221 kr.)

Omkostninger				
Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr.	Ikke-quantificerede omkostninger peer-støttegiver pr. år
Forberedelse	-	-	-	▪ Ledelsesressourcer til udvikling af peer-støttemodel ▪ Evt. projektseminar ▪ Evt. udvikling af peer-uddannelse
Ansættelse	-	-	-	▪ Evt. større ansættelsesudvalg end normalt
Uddannelse	▪ Uddannelse af peer-støttegivere og kollega til peer-støttegivere ▪ Løn til peer-støttegivere og kollega ▪ Transport af peer-støttegivere og kollega til og fra peer-uddannelse	133.422	14.817	-
Drift – Løn til peer-støtte medarbejdere	▪ Løn til peer-støttegivere	1.183.025	131.380	-
Drift – Andre omkostninger	▪ Løn til teamkoordinator ▪ Løn til tovholdere og mentorer ▪ Løn til afdelingssygeplejersker ifm. samarbejdsfora	1.525.684	169.434	-
<i>I alt</i>		2.842.131	315.631	-

Følsomhedsberegning

Omkostning	Drift i 1 år	Drift i 3 år	Drift i 5 år
Omkostninger pr. peer-støtte medarbejder pr. år	331.277	315.632	308.780

Implementeringsanbefalinger

Det anbefales at:

- Koordinator har en sundhedsfaglig baggrund med kendskab til klinisk praksis i psykiatrien.
- Man understøtter samarbejdet med personalet igennem en mentorfunktion, hvor peer-støttegiveren har en fast klinisk medarbejder, som vedkommende kan sparre med.
- Det brobyggende samarbejde imellem region og kommune fastholdes og formaliseres ved at have fælles aktiviteter og eventuelt brobyggende ansættelser af peer-støttegivere.
- Der arbejdes med, at peer-støttegivere følger patienter til brobyggende tilbud som f.eks. kan være recoveryskole.

Relevante links og bilag

Bilag 1: Rekruttering og Kompetencer

Bilag 2: Introduktionsforløb

Bilag 3: Funktionsbeskrivelse

Bilag 4: Arbejdsgang, peer-medarbejdere på sengeafsnit

Bilag 5: Vagtskema

Bilag 6: Peer grupper

Bilag 7: Supervision og sparring

Bilag 8: ERFA-gruppe

Bilag 9: Samarbejde med personale

➔ www.regionsjaelland.dk/peers

Modelbeskrivelse - Region Sjælland: Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling

Målgruppe og mål: Hvilken forskel skal peer-støtten gøre for hvem?

I denne model udfoldes peer-støtte i form af deltagelse på kurser og workshops (herefter betegnet kurser), i Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling (ARK). Kursisten i ARK modtager peer-støtte ved deltagelse på kurser, der er co-produceret og co-faciliteret (Bilag 1) af et facilitator-team af fagprofessionelle medarbejdere, hvoraf minimum én har dobbeltkompetence. At have dobbeltkompetence betyder, at facilitatoren ud over sin fagprofessionelle baggrund også har personlige erfaringer med recovery, såkaldt erfaringskompetence (Bilag 2).

Mål

Formålet med ARK er at tilbyde kurser, der tager afsæt i læringsbaseret recovery, hvor fokus er på formidling af håb, realisering af ressourcer, forståelse for og håndtering af egne og andres udfordringer, opbyggelse af selvværd og selvtillid samt anerkendelse af kompetencer, potentialer og handlemuligheder. Herudover er der fokus på at styrke enkelte livsområder, som f.eks. familieliv, netværksdannelse, arbejde, uddannelse og økonomi.

Målgruppe

Alle kurser henvender sig både til borgere med psykiske vanskeligheder, medarbejdere og studerende i region og kommuner samt pårørende og netværk. Alle kursister på ARK arbejder aktivt med egne recoveryperspektiver og egen kompetenceudvikling. Alle målgrupper deltager på lige vilkår og er således ligestillede.

Formodet opnået effekt for målgruppen

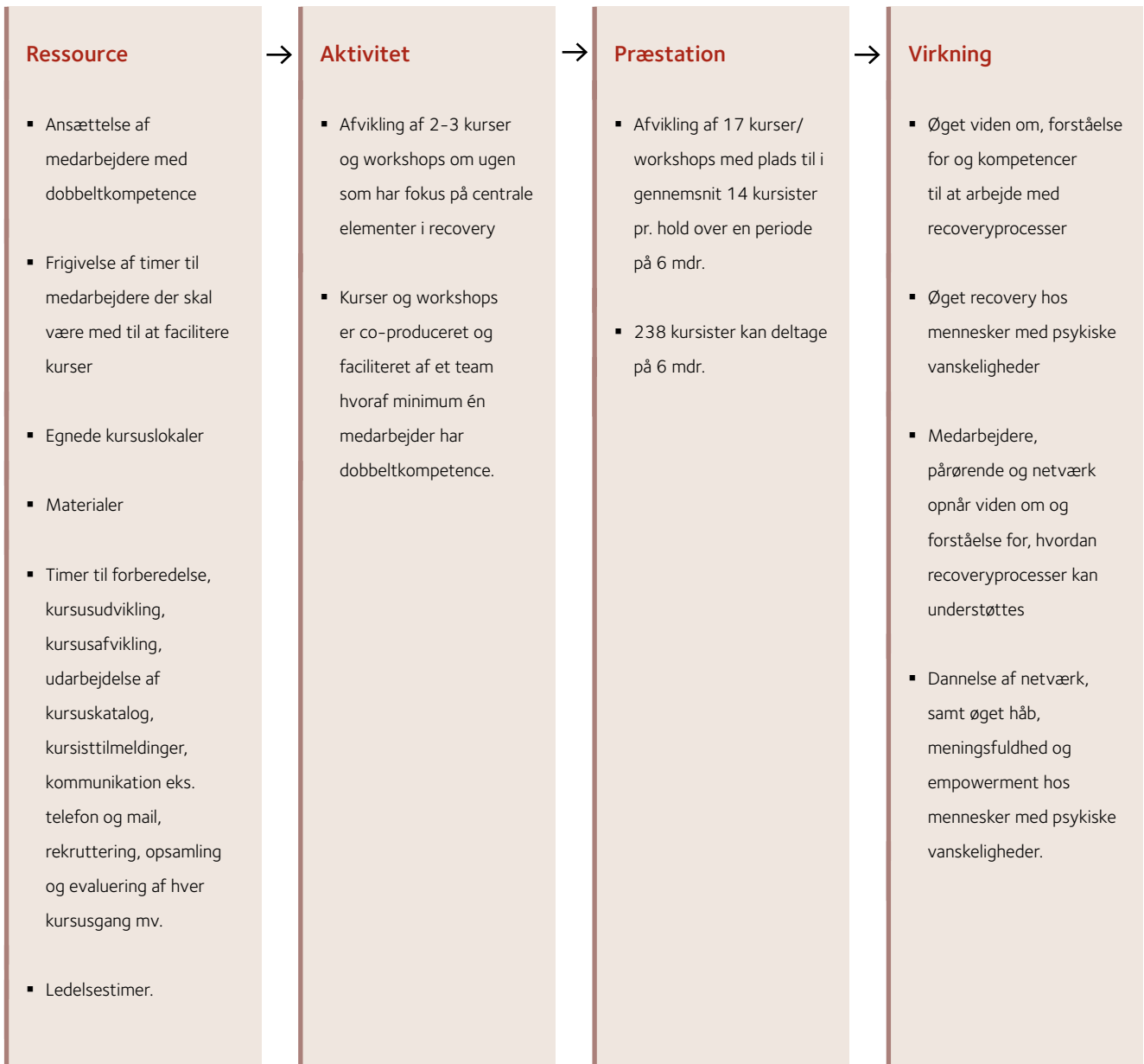
At kursisten får viden om, forståelse for og kompetencer til at arbejde med recoveryprocesser.

At kursisten gennem mødet med medarbejdere med dobbeltkompetence får håb om og forståelse for, at recovery er muligt.

Kontekst for implementering af modellen

Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling implementeres som et tilbud i Roskilde Kommune under Center for Socialpsykiatri.

Peer-støttens indhold

Uddybning af model

Det kræver flere medarbejdertimer at udvikle nye kurser end at afvikle allerede eksisterende kurser. Eksisterende kurser har således en forberedelsestid på 1:1, dvs. 1 times kursusafvikling kræver 1 times forberedelse, hvorimod udviklingen af nye kurser kræver 1:3. Dette betyder, at der i opstartshalvåret, med de samme ressourcer, vil være færre aktiviteter og derved også færre præstationer. Tallene i den logiske model tager udgangspunkt i afvikling af eksisterende kurser.

Et kursus forløber typisk over 6 – 12 kursusgange af 3 timers varighed. Hver kursusgang afsluttes med FIT-GSRS (Se link 2) for at sikre feedback til det faciliterende team. Desuden anvendes feedbacken til at udvikle og tilpasse kurserne.

Alle kurser har et faciliterende team, hvor én er tovholder. Tovholderen har det overordnede ansvar for kursusudvikling, - afvikling og evaluering (Bilag 1, 3, 4 og 5).

Organisatoriske forhold

Ansættelsesvilkår og løn

Ansættelse af medarbejdere med dobbeltkompetence sker efter kommunale retningslinjer og således efter gældende overenskomst, hvilket endvidere understøtter et ligeværdigt samarbejde.

ERFA-gruppe og supervision

Alle medarbejdere i ARK tilbydes supervision 4 gange årligt. Medarbejdere med dobbeltkompetence deltager endvidere i ERFA-grupper v. Peer-Netværket Danmark sammen med peer-støttegivere fra 'Udskrivningsguiden' (Bilag 6). SIND deltager i ERFA-gruppe, og kan give lokal opbakning til peer-tilbuddet og danne lokale netværksgrupper.

Samarbejde med medarbejdere i Center for Socialpsykiatri

Der sker løbende rekruttering af medarbejdere fra Center for Socialpsykiatri, som har nødvendige kompetencer til kursusudvikling og facilitering.

Formidling og rekruttering

Det er vigtigt, at medarbejdere i hele den kommunale og regionale organisation er bekendt med tilbuddet om peerstøtte i ARK. Dette dels for at formidle direkte fra støttegiver til borger og dermed rekruttere kursister og dels for fortsat at implementere indsatsen.

Økonomi

Omkostningsvurdering – case inspireret af recoveryskolen "Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling"

I boksen nedenfor fremgår de centrale forudsætninger og resultater af omkostningsvurderingen af en recoveryskole inspireret af recoveryskole modellen i projekt 'Peers som Brobyggere' også kaldet "ARK". Det ses, at omkostningerne for den samlede specificerede indsats beløber sig til ca. kr. 5,9 mio., mens omkostningerne pr. kursusgang udgør ca. kr. 70.100.

Den største andel, ca. 97 pct., af omkostningerne udgør omkostninger forbundet med drift af indsatsen, herunder løn til peer-facilitatorer og fagprofessionelle facilitatorer. Omkostninger til uddannelse samt øvrige omkostninger, herunder omkostninger til markedsføring af recoveryskolen, udgør en mindre andel af omkostningerne forbundet med indsatsen. Omkostninger til forberedelse, herunder ledelsesressourcer til udvikling af en recoveryskole model, eventuelle ressourcer til udvikling af en peer-uddannelse og eventuelle anskaffelser til evaluering af recoveryskolens kurser er ikke kvantificeret i denne omkostningsvurdering, men er omkostninger der bør overvejes i forbindelse med opstart af en recoveryskole model som recoveryskolemodellen i projekt 'Peers som Brobyggere'.

Følsomhedsberegninger viser, at omkostningerne pr. kursusgang varierer mellem ca. kr. 69.800 og ca. kr. 71.500, når der justeres på antallet af år indsatsen driftes.

Centrale forudsætninger	
Parameter	Valgt niveau
Antal driftsår	3 år
Antal kursusgange*	28 kursusgange pr. år (én kursusgang udgør 4 undervisningsgange á 3 timer)
Team	3 facilitatorer med peer-kompetence (hver er ansat 20 timer pr. uge) 2 fagprofessionelle facilitatorer (en fuldtidsansat og en ansat på halv tid) 1 koordinator af recoveryskolen (ansat på halv tid)

* En kursusgang udgør hver gang et kursus udbydes. Et kursus kan udbydes flere gange i løbet af et år. Et kursus kan have op til flere undervisningsgange, hver gang kurset udbydes.

Omkostninger				
Kategori	Kvantificerede omkostninger	Omkostninger i alt	Omkostninger pr. kursusgang	Ikke-quantificerede omkostninger
Forberedelse	-	-	-	▪ Ledelsesressourcer til udvikling af recovery-skole model ▪ Evt. ressourcer til udvikling af peer-uddannelse
Uddannelse	▪ Uddannelse af facilitatorer med peer-kompetence og kollega ▪ Løn til facilitatorer med peer-kompetence og kollega ▪ Transport af facilitatorer med peer-kompetence og kollega	133.134	1.584	-
Drift af indsatsen	▪ Løn til facilitatorer med peer-kompetence og fagprofessionelle facilitatorer ▪ Løn til koordinator af recovery-skolen ▪ Lokaleleje samt forplejning under kurser	5.742.994	68.334	-
Investeringer	-			▪ Evt. ressourcer til evaluering af kurser
Øvrige omkostninger	▪ Markedsføring af recovery-skolen	15.008	179	-
<i>I alt</i>		5.891.136	70.097	-

Følsomhedsberegning			
Omkostning	Drift i 1 år	Drift i 3 år	Drift i 5 år
Omkostninger pr. kursusgang	71.466	70.097	69.822

Implementeringsanbefalinger

Det anbefales at:

- Finde samarbejdspartnere i forenings- og interesseorganisationsmiljø, kommune, nabokommuner og regionen. Herunder anbefales det, at SIND inddrages i forhold til at danne lokale netværksgrupper og give opbakning til medarbejderne med dobbeltkompetence og eventuelt danne platform for frivillige medarbejdere med dobbelt kompetence.
- Der allokeres tilstrækkelige medarbejderressourcer og -kompetencer til drift af den administrative del af kursusvirksomheden, dvs. håndtering af kursisttilmeldinger, rekrutteringsaktiviteter, kommunikationsopgaver som tlf., mail, facebook og hjemmeside, koordinering af medarbejderressourcer, indkøb af materialer, booking af lokaler, udarbejdelse af kursus katalog samt andre administrative opgaver.
- Alle medarbejdere tilknyttet kursusafviklingen bliver grundigt introduceret til alle kurser, så det bliver muligt at vikariere for hinanden ved sygdom mv.
- Rekruttering af kursister prioriteres. Tomme pladser på kurserne kan forekomme, når rekrutteringen bliver nedprioriteret på grund af manglende ressourcer.
- Have klare rammer for deltagelse på kurserne (Bilag 7). Rammerne præsenteres for kursisterne og har til formål at skabe et trygt og konstruktivt læringsrum for såvel kursister som facilitatorer.
- Det brobyggende samarbejde imellem region og kommune fastholdes og formaliseres, f.eks. ved fælles aktiviteter og eventuelt brobyggende ansættelser af medarbejdere med peerkompetence.

Relevante links og bilag

Link 1: Læs mere om ARK, på:

- ➔ www.ark-roskilde.dk (her finder du bl.a. beskrivelse af de aktuelle kurser og workshops og information om medarbejderne.)

Link 2: Læs mere om Feedback Informed Treatment (FIT) og Group Session Rating Scale (GSRS):

- ➔ <https://vidensportal.dk/temaer/inddragelse/indsatser/feedback-informed-treatment-fit>

Bilag 1: Kvalitetssikring af kurser i ARK

Bilag 2: Kompetence- og funktionsbeskrivelse for medarbejdere i ARK-Roskilde

Bilag 3: Evaluering af kurser i ARK

Bilag 4: Skabelon for kursusbeskrivelser

Bilag 5: Skabelon for indholds- og aktivitetsplan (drejebog for kurser/workshops)

Bilag 6: ERFA-gruppe ved Peer-Netværket Danmark

Bilag 7: Rammer for deltagelse på kurser i ARK

BILAG

Model 1:

”Individuel og gruppebaseret
peer-støtte”,
Region Hovedstaden

Funktionsbeskrivelse: Individuel og gruppebaseret peer-støtte

Peer-støttemedarbejderne ansættes i socialpsykiatriske tilbud i kommuner eller i behandlingspsykiatriske tilbud. Peer-støttemedarbejderne ansættes som en del af medarbejdergruppen på ordinære vilkår.

Organisatorisk placering	[Udfyldes lokalt]
Nærmeste leder	[Udfyldes lokalt]
Mentor i personalegruppen	[Udfyldes lokalt]
Samarbejdspartnere intern	[Udfyldes lokalt]
Samarbejdspartnere eksternt	[Udfyldes lokalt] • Peer-støttemedarbejdere ansat på andre arbejdspladser• Peer-Netværk Danmark• Peer-Partnerskabet
Faglig profil	Der er ingen krav om specifikke faglige kvalifikationer men om relevante personlige kompetencer og modenhed. Peer-støttemedarbejderen skal have egne erfaringer med og viden om: • Psykiske vanskeligheder, rehabilitering og recovery• Det psykiatriske behandlingssystem og/eller de psykosociale tilbud i det kommunale psykiatriområde• IT på brugerniveau• Kunne varetage et job på mindst 12 timer om ugen• Har aflagt Folkeskolens 9. klasses afgangsprøve• Er i stand til at gennemføre uddannelse i at arbejde med redskaberne 'Guide til et godt hverdagsliv', '5 veje til et godt liv' og 'Livshistoriefortællinger'¹ [Særlige kvalifikationer udfyldes lokalt]
Personlig profil	• Egne erfaringer med psykiske vanskeligheder• Have været i gang med en recovery proces i mindst et år• Evne både at inddrage og lægge distance til egne levede erfaringer og formå at vurdere, i hvilke situationer inddragelse af egne erfaringer kan være til gavn for andre• Evne at skabe og fastholde udviklende relationer

¹ www.peerstoette.dk/uddannelsen/recovery-redskaber/

	• Evne at opbygge og fastholde håb • Ansvarlig og samvittighedsfuld • Evne refleksion over egen andel i samspil med andre og egen praksis • Anerkendende tilgang til andre mennesker • Evne at indgå i teamsamarbejde • Evne at indgå i samarbejde med kolleger om - samt selvstændigt initiere og gennemføre – recovery-understøttende gruppeforløb [Særlige kompetencer udfyldes lokalt]
Ansvar	1. Ansvarlig for at tilbyde recovery-orienteret individuel peer-støtte* 2. Ansvarlig for at tilbyde og gennemføre recovery-orienterede gruppeforløb alene eller i samarbejde med andre peer-støttemedarbejdere og/eller øvrige medarbejdere* 3. Medansvarlig for værdier, faglig kvalitet og faglig udvikling 4. Medansvarlig for at skabe et godt arbejdsmiljø 5. Medansvarlig for egen videreudvikling både fagligt og personligt [Særligt ansvar udfyldes lokalt] *) Lokalt besluttes det, om peer-støttemedarbejderen både skal tilbyde individuel og gruppebaseret peer-støtte eller hovedsagligt fokusere på en af de to opgaver.
Ad 1: Ansvarlig for at tilbyde recovery-orienteret individuel peer-støtte	• Motivere og rekruttere borgere til individuelle peer-støtte forløb, som tager udgangspunkt i borgernes aktuelle behov og ved behov inddrager metoder og redskaber fra 'Guide til et godt hverdagsliv' og 'Liv i Fokus' • Skabe relationer baseret på erfaringer, anerkendelse, håb og muligheder • Støtte borgere i arbejdet med personlige målsætninger • Støtte borgere i at kortlægge egne ressourcer og reflektere over egen situation • Fungere som rollemodel • Motivere og støtte borgere i at deltage i meningsfulde fællesskaber og styrke det personlige netværk samt ledsage, når borgere ønsker det • Deltage i møder med andre samarbejdsparter, hvis borgeren ønsker det • Guide borgere i at navigere mellem relevante tilbud på tværs af sektorer og områder • Løbende evaluere og videreudvikle tilbuddet i samarbejde med øvrige medarbejdere eller andre peer-støttemedarbejdere [Særlige opgaver udfyldes lokalt]
Ad 2: Ansvarlig for at tilbyde og gennemføre recovery-orienterede	• Planlægge og gennemføre gruppeforløb med udgangspunkt i metoder og redskaber fra 'Guide til et godt hverdagsliv', 'Livshistoriefortællinger', '5 veje til et godt liv' eller andre allerede eksisterende tilbud • Motivere og rekruttere borgere til recovery-orienterede gruppeforløb, herunder information om tilbuddene

gruppeforløb	• Understøtte deltagerne i at fastholde forløbet og bistå de enkelte borgere med individuel opfølgning og støtte • Bidrage til at skabe udviklende relationer i grupperne baseret på erfaringer, anerkendelse, håb og muligheder • Støtte borgere i arbejdet med personlige målsætninger • Fungere som rollemodel • Holde oplæg eller foredrag om relevante emner • Inddrage relevante kommunale og civile aktiviteter fra lokalsamfundet i gruppeforløbet • Løbende evaluere og videreudvikle tilbuddet i samarbejde med øvrige medarbejdere eller andre peer-støttmedarbejdere [Særlige opgaver udfyldes lokalt]
Ad 3: Medansvarlig for værdier, faglig kvalitet og faglig udvikling	• Introducere borgere og kolleger for redskaber og metoder i 'Guide til et godt hverdagsliv', '5 veje til et godt liv' og 'Livshistoriefortællinger' • Bidrage med egne refleksioner over den daglige praksis og medvirke til vedvarende fælles refleksion over praksis, fx i de daglige samarbejdsrelationer og gennem et punkt på personalemøder, samarbejds møder eller lignende • I samarbejde med kolleger og ledelse at tage initiativ til relevant undervisning/formidling [Særlige opgaver udfyldes lokalt]
Ad 3: Medansvarlig for at skabe et godt arbejdsmiljø	• Samarbejde respektfuldt og ligeværdigt med kolleger • Modtage og give konstruktiv feedback fra/til kolleger og leder • Udvide åbenhed over for muligheder, begrænsninger og forandringer fagligt såvel som personligt • Være loyal overfor fælles beslutninger med leder og i teamet [Særlige opgaver udfyldes lokalt]
Ad 4: Medansvarlig for egen videreudvikling både fagligt og personligt	• Deltage i MUS samtaler med leder • Deltage i supervision med øvrige kolleger • Deltage i kompetenceudviklingsforløb for lønnede peer-støttmedarbejdere • Deltage i netværksgrupper for peer-støtte medarbejdere [Særlige opgaver udfyldes lokalt]

For mere inspiration fra 'Projekt Peer-Støtte i Region Hovedstaden', se projektets hjemmeside:

www.peerstøtte.dk

BILAG

Model 2:

”Bro til hverdagslivet”,
Region Hovedstaden

Frivilligaftale

Navn:
Adresse:
Postnummer:
By:
Telefonnummer:
E-mail:
Cpr:

_____er pr _____

Startet som frivillig hos Det Sociale Netværk på peerstøtte-projektet "Bro til hverdagslivet". Projektet arbejder med følgeskab og støtte til borgere i Rudersdal Kommune, som oplever psykiske og sociale vanskeligheder i hverdagen. Den primære frivillig-aktivitet i "Bro til hverdagslivet" er at følge og støtte psykiske sårbare borgere, som ønsker bedre kontakt til lokalsamfundet gennem aktiviteter og arrangementer.

Som frivillig forventes det, at du følger og støtter borgeren til den aktivitet eller arrangement, som borgeren ønsker. Du vil blive matchet med en borger ud fra samtaler med frivilligkoordinatoren om dine forventninger og behov. Fungerer matchet ikke mellem den frivillige og borgeren, inddrages frivilligkoordinatoren, så man kan finde frem til alternativer, som er gode for alle. Foruden følgeskab med borgeren er der igennem "Bro til hverdagslivet" også mulighed for at få medansvar til recovery-café-forløb. Dette er et tilbud og ikke et krav. "Bro til hverdagslivet" laver også oplysningsarbejde inden for peerstøtte og psykisk sårbarhed og kan optræde i de danske medier fx med radio og tv-interview eller artikler i dagblade, fagblade og sociale medier. Hvis denne mulighed opstår, kan det være, at vi spørger, om du har lyst til at deltage i det arbejde. Du har altid mulighed for at sige nej tak til dette.

"Bro til hverdagslivet" har projektkontor på Østergade 5, 1100 København K., men din hverdag som frivillig vil foregå i Rudersdal Kommune.

Du vil altid have mulighed for sparring med frivilligkoordinatoren, men vi tilbyder også supervision og evt. sparring/snak med "Bro til hverdagslivets" projektleder, hvis du oplever et behov for det. Vi

henviser til Headspace og Ungekompasset.dk, hvis du oplever personlige problemer, som ikke er relateret til dit frivillige arbejde. Din frivilligkoordinator i "Bro til hverdagslivet" tilbyder sparring og en personlig snak, men hun er ikke psykolog, coach, læge eller på anden måde uddannet til at kunne rådgive eller tage ansvar for de følelsesmæssige reaktioner, der kan komme i dit liv. Derfor opfordrer vi dig til at bruge dit netværk, egen læge eller psykiater/psykolog. Du kan også tage kontakt til Headspace og ungekompasset.dk, hvor du kan finde hjælp.

Tavshedspligt:

Den viden, som du erfarer om andre af privat eller personlig karakter i forbindelse med arbejdet som frivillig, skal behandles fortroligt. Hvis foreningen får kendskab til, at tavshedspligten ikke overholdes, vil det føre til, at samarbejdet sluttes. Tavshedspligten går begge veje, således at de ansatte i Det Sociale Netværk også forpligter sig til at behandle oplysninger fra de frivillige fortroligt. Tavshedspligten er af moralsk og etisk karakter.

Har du brug for en pause som frivillig:

Vi ønsker, at du har en vis afstand til det, som var særligt svært. Samtidig forsvinder sårbarheden ikke fra den ene dag til den anden, og for mange af os er det noget, vi bærer i os. Der kan være perioder, hvor livet er sværere end ellers, og hvor du ikke har overskud til at tilbyde følgeskab i "Bro til hverdagslivet". Vi ønsker, at du passer på dig selv, og "Bro til hverdagslivet" må og skal ikke gå hen og blive en ekstra stressfaktor. Vi har derfor fuld forståelse for, hvis du en periode har brug for at holde en pause. Det er der åbenhed og plads til i projektet. Vi forventer dog, at du melder det ind til din frivilligkoordinator i Det Sociale Netværk i god tid, hvis du er fraværende i en periode.

Forpligtelser:

I "Bro til hverdagslivet" har vi nogle forventninger og krav til dig som frivillig:

- Vi forventer, at du deltager i peer-uddannelsen, som du skal tage som frivillig i "Bro til hverdagslivet" (uddannelsen er gratis for dig gennem projektet).
- Vi kræver ingen fast bindingsperiode, men vi forventer, at du er engageret i dit frivillige arbejde og tager det seriøst. Din aktivitet som frivillig skal derfor helst vare måneder og ikke uger.
- Vi forventer, at du er mødestabil, og at du svarer, når vi kontakter dig.
- Hvor ofte og i hvor mange timer du tilbyder følgeskab til borgeren aftales individuelt med frivilligkoordinatoren.
- Du skal have en anerkendende tilgang til mennesker og være fordomsfri.
- Vi forventer, at du deltager i projektets frivilligmøder.
- Vi forventer, at du deltager i (gruppe-)supervision
- Du skal melde ind til din frivilligkoordinator, hvis noget går dig på omkring projektet
- Meld ind i god tid, hvis du har brug for en pause

Udtalelse:

Vi giver dig gerne en udtalelse, når du slutter som frivillig hos os. For at få en udtalelse skal du have været aktiv i mindst 1/2 år, lavet frivilligt arbejde i Bro til hverdagslivet-regi mindst 10 gange og have færdiggjort peer-uddannelsen.

Straffeattest:

Ved din opstart som frivillig i projektet forbeholder vi os retten til at bede om straffeattest.

Forsikring:

Er du ude som frivillig i "Bro til hverdagslivet" er du dækket ind under Det Sociale Netværks frivillig-forsikring. Dette dækker fysiske skader.

Udgifter:

Projektet dækker transport. "Bro til hverdagslivet" betaler også forplejning og evt. oplæg/underholdning/lignende til frivilligmøderne og de sociale arrangementer internt for de frivillige.

Kontraktens løbetid:

Kontrakten løber et halvt år ad gangen, hvorefter vi tager en samtale mellem frivilligkoordinatoren og dig, hvor frivillighedsforløbet genbekræftes.

Afbrydelse af samarbejdet:

Såvel Det Sociale Netværk som den frivillige har retten til at opsige samarbejdet.

Dato og underskrift:

(Frivillig)

Dato og underskrift:

(Frivilligkoordinator, "Bro til Hverdagslivet")

BILAG

Model 3: "Peer-guide", Region Midtjylland

Kompetenceprofil og funktionsbeskrivelse for peer-guider

Funktionsbeskrivelsen gælder for alle peer-guides og udleveres sammen med frivilligaftalen	
Kvalifikationer - krav til baggrund, uddannelse og kompetencer	• Peer-guiden skal være <u>fyldt 18 år</u>. • Peer-guiden skal have <u>brugerbaggrund</u>. Det vil sige, at han eller hun har - eller har haft - psykiske vanskeligheder og i den forbindelse <i>enten</i> har været indlagt på et psykiatrisk afsnit <i>eller</i> har deltaget i et ambulansamtaleforløb ved et psykiatrisk hospital (hos distrikts- eller lokalpsykiatrien). Konkret og personligt kendskab til regionspsykiatrien vurderes vigtigt, fordi en peer-guide skal kunne være rollemodel i forhold til udskrivelsessituationen og overgangen til hverdagslivet. • Peer-guiden skal være <u>godt på vej i sin egen recovery-proces</u> og være i stand til at forholde sig reflekteret og nuanceret til sig selv og andre. Peer-guiden skal kunne tilsidesætte egne behov og sætte sig i borgerens sted. • Peer-guiden skal have <u>lyst til at omsætte egne levede erfaringer</u> med psykisk sårbarhed og recovery til gavn for borgere i et behandlingsforløb i psykiatrien. • Peer-guiden skal have <u>gennemført projektets peer-uddannelse</u> for peer-medarbejdere. Peer-guiden skal således have et godt kendskab til centrale begreber som recovery, håb, empowerment, diagnosemestring, sorg og krise, stigma mv. Guiden skal kunne relatere begreberne dels til sig selv, dels aktivt kunne forklare dem/anvende dem i forhold til andre. • Endelig skal peer-guiden have erfaringer med konkrete <u>redskaber</u>, der kan understøtte egen og andres livsmestring og recovery. Et af de centrale redskaber vil være Den Personlige Arbejdsbog. Herudover skal peer-guiden have viden om 'livshistorien' som redskab samt færdigheder i at fortælle livshistorier, herunder at udvælge relevante erfaringer i en given sammenhæng. Endelig skal en peer-guide kunne stille og besvare spørgsmål, anerkende andre og deres oplevelser samt kunne trække grænser.
Arbejdsopgaver	• Peer-guiden skal medvirke til at <u>lette overgangen til hverdagslivet</u> for et menneske, der har været indlagt eller været i ambulans behandling. • Peer-guidens funktion er at <u>støtte borgeren i at komme sig</u>. Med afsæt i peer-guidens egne erfaringer fra en periode i livet med psykiske vanskeligheder mødes peer-guide og borger og taler om recovery-processer. Kontakten foregår én-til-én. • Peer-guidens baggrund skal give borgeren <u>mulighed for at spejle sig</u> i et menneske, som selv er kommet videre efter psykisk sygdom. Formålet med møderne er at skabe håb, motivation og mod hos borgeren. • Samtidig giver det peer-guiden <u>mulighed for at bruge sine ressourcer</u> i en meningsfuld sammenhæng og for at udvikle sig fag-

	ligt, socialt og personligt. Peer-guide og borger indgår i løbet af de første møder en <u>samarbejdsaftale</u>, hvori det blandt andet aftales hvor og hvor ofte man mødes.
Arbejdssted	Aftales individuelt mellem peer-guide og borger Der stilles så vidt muligt et antal forskellige lokaler med forskellig beliggenhed til rådighed, hvor peer-guide og borger kan mødes.
Arbejdsværktøj	Peer-guiden får stillet en mobiltelefon til rådighed. Telefonen må kun bruges i arbejdsmæssig sammenhæng. Der stilles lokaler til rådighed for udvikling og erfaringsudveksling mellem alle peer-guider og deres kontaktperson/leder ved SIND Pårørenderådgivning.
Ansvarsområde	Peer-guiden har et <u>medansvar</u> for, sammen med personale fra regionspsykiatrien og den kommunale psykiatri, at forløbet lever op til konceptet i projektet. Peer-guiden forpligter sig på at efterleve projektets 'værdigrundlag og centrale principper'.
Væsentlige kontakter og samarbejdsrelationer	Den eller de borgere, peer-guiden har indgået aftaler med. Peer-guide-koordinatoren Peer-guiden kommer til at indgå i et netværk med andre peer-guider i området. Fagprofessionelle i kommune og i region, herunder særligt personalet på de sengeafsnit og ambulatorier, der tilbyder peer-guider. Peer-guide supervisoren
Deltagelse i møder	Peer-guiden skal deltage i den fastlagte <u>supervision</u> sammen med andre guider samt i diverse udviklings- og sparringsmøder. Peer-guiden skal også medvirke til <u>opsamling af erfaringer</u> til brug for evaluering af projektet. Deltagelse i andre <u>møder</u>, herunder eventuelle personalemøder, aftales med leder/kontaktperson.

Udarbejdet og godkendt af projektarbejdsgruppen

Forankringen af frivillige og honorarlønnede peer-guider hos SIND Pårørenderådgivning (SPR)

Tema	Beskrivelse
Er peer-guiderne en <u>integreret</u> del af frivillig-gruppen i SPR eller udgør de en <u>selvstændig enhed</u> ? (begrundes)	Peer-guiderne er en selvstændig enhed, ligesom andre frivillig-grupper i SPR (telefonrådgivere, bisiddere, formidlere osv.). Opgaver, metoder og kulturer er forskellige for de enkelte grupper, så med det begrænsede antal timer til rådighed for frivillige, giver det sjældent mening at foretage kryds imellem grupperne.
Hvilken <u>gruppe</u> indgår peer-guiderne (i givet fald) i? - Hvor mange og hvilke andre profiler er der?	Peer guider er opdelt efter de tre byer (Aarhus, Viborg og Randers) Der er dog aktiviteter på tværs af byerne under Landsforeningen SIND og i Peer-Netværket.
Hvilke <u>arbejdsopgaver</u> skal peer-guiderne løse? Hvilke forskelle og ligheder er der til de øvrige frivilliges opgaver?	For en beskrivelse af peer-guidernes opgaver, se modelbeskrivelsen og bilag 1 'kompetenceprofil og funktionsbeskrivelsen for peer-guider'.
Hvordan <u>introduceres ansatte og andre frivillige i SPR</u> til den nye gruppe af frivillige peer-guider?	Se svaret på første spørgsmål.
Hvem har den <u>daglige / faglige ledelse</u> ? - Hvad omfatter dette konkret? - Hvordan sikres i praksis daglig ledelse / løbende sparring til peer-guider i alle de tre byer?	SPR's leder, Niels Anders Poulsen, står med personaleansvaret for de frivillige; dvs. ansættelse og evt. afskedigelse samt forsikringer. Den daglige og faglige ledelse er tovholders (Jens L. Thomsen) bord. Det indebærer: - Rekruttering og fastholdelse af peer-guider - Sparring, støtte og vejledning til den enkelte - Håndtering af konflikter og uklarheder - Netværksgrupper og sociale aktiviteter (herunder koordinering med Peer-Netværket Danmark) - Faglige møder og opkvalificering - Tæt kontakt med nøglepersoner i region og kommuner
<u>Mødedeltagelse</u> - Hvilke møder deltager peer-guiderne i? Og hvilke ikke? Begrund gerne. - Mødehyppighed? - Hvor afholdes disse møder?	Alle frivillige er velkomne til personalemøde en gang om måneden i SPR. Interne møder i peer-gruppen aftales efter behov. De afholdes dels i SPR's lokaler i Risskov og dels i regionens / kommunernes lokaler i Aarhus, Viborg og Randers.
Hvordan får peer-guiderne adgang til netværk og <u>fagligt fællesskab</u> med andre i lignende funktioner? - Hvad varetager SPR/kommuner? - Hvad varetager Peer-Netværket Danmark?	Der er i sommeren 2016 indledt et samarbejde med Peer-Netværket Danmark om afholdelse af lejlighedsvis tema- og netværksaftener. Peer-Netværket Danmark afholder månedlige netværksmøder i alle tre byer, og det benytter en del af guiderne sig af. SPR er en del af alle tre peer projekter under Socialstyrelsens afprøvning af peer-støtte. Derfor vil der kunne

	udveksles og trækkes på erfaringer på tværs af de tre projekter.
<u>Supervisionsstrukturer</u> - Form (gruppe/individuel) - Omfang - Hyppighed - Hvem varetager supervision Andre overvejelser	Supervision afholdes som gruppe-supervision i hver enkelt by. Det er forskellige rammer og opgaver de to teams har, men peer tilgangen er fælles og det skal der være fokus på. Det vil betyde større hyppighed (hver anden måned) og større fællesskabs- og identitetsfølelse. Supervisionen varetages af psykolog Birgit Østergaard. Der er i Aarhus ligeledes en månedlig supervision for guiderne ved psykoterapeut Katja Howard.
Hvilke <u>lokaler og faciliteter</u> kan SPR stille til rådighed for peer-guiderne?	Der stilles lokaler til rådighed til møder, sparring og supervision, men SPR har ikke pt. kapacitet til at stille lokaler til rådighed for peer-guidernes møder med borgere.
Hvilke andre <u>fordele</u> vil peer-guiderne have i kraft af deres forankring i SPR?	Peer-guiderne får først og fremmest en arbejdsplads-tilknytning, et fællesskab med grund i recovery-værdierne og en identitet. Derudover gælder det, at peer-guiderne: • Dækkes af SPR's forsikringer. • Får mulighed for at deltage på SINDs introkurser og fællesdage for frivillige. • Får mulighed for at deltage på SINDs årlige medlemskonference. • Får mulighed for at deltage på SINDs sommerhøjskole til reduceret pris. • Får mulighed for at indgå i SINDs medlemsdemokrati og dermed få indflydelse på SINDs landsdækkende indsats.
Skal peer-guiderne have en rolle i udviklingen af <u>kulturen</u> i SPR? Hvordan?	Peer-guiderne vil som alle andre frivillig-grupper have mulighed for at spille ind på den almene kultur i SPR. Brugerrollen repræsenterer en ny og særegen funktion ind i organisationen. Øvrige projekter i organisationen har primært fokus på pårørende eller en blanding af pårørende- og brugere. Det vil søges formaliseret med temadage, erfaringsudveksling og en generel åbenhed for de nye tiltag og initiativer peer-guider, tovholder og koordinatører måtte komme med.
Overvej hvilke <u>udviklings- og karrieremuligheder</u> , der kan være for peer-guider i SPR – og hvordan disse understøttes?	Peer-guiderne vil have en stærk base for at udvikle netværk, dygtiggøre sig og indhente erfaring. Det kan i høj grad bruges udadtil som afsæt for videre karriere og indad til for enkelte i andre funktioner; f.eks. koordinator eller formidlerrolle. Der er det seneste år opslået en del peer-medarbejderstillinger i både region og kommuner, og der har peer-guide funktionen været et springbræt for flere personer.

Hvilken rolle spiller <u>SIND landsforeningen</u> i hhv. Viborg og Randers eventuelt? Hvilket samarbejde?	Det vil kunne trækkes på SINDs øvrige ressourcer, faciliteter og tilbud i de to byer.

Aftale for frivillige peer-guider i Projekt Ligestillet Støtte

Navn på den frivillige	
Adresse, postnr., by	
Telefon	
E-mail	

Aftalen indgås mellem Projekt Ligestillet Støtte og den frivillige peer-guide.

Aftalen betyder, at den frivillige stiller sig til rådighed som peer-guide i perioden fra [] til []. Perioden kan forlænges efter aftale. Aftalen kan med øjeblikkelig virkning opsiges af begge parter – eller stilles i bero for en tid.

Arbejdsopgaver og ansvarsområder er beskrevet i den udleverede funktionsbeskrivelse, som gennemgås sammen med den frivillige ved aftalens indgåelse.

Som frivillig peer-guide får du:

- Mulighed for at bruge dine ressourcer i en meningsfuld sammenhæng og for at udvikle dig fagligt, socialt og personligt.
- Opfølgende undervisning samt supervision/sparring.
- Dækning af basale udgifter i forbindelse med offentlig transport, som er nødvendig for at udføre arbejdet. Der udleveres billetter/buskort til offentlig transport inden for et nærmere fastsat område.
- Stillet en mobiltelefon til rådighed, som kan anvendes i forbindelse med det frivillige arbejde. Telefonen tilhører projektet, og må ikke anvendes til privat brug.
- Mulighed for at udvide din horisont og bekendtskabskreds.
- Mulighed for at deltage i fællesarrangementer og netværksaktiviteter i forbindelse med projektet.
- Dækning via SIND Pårørenderådgivnings forsikringer.

Jeg er indforstået med, at jeg som frivillig:

- Ikke modtager løn eller refusion af udgifter med mindre det er aftalt på forhånd.
- Deltager i opfølgende undervisning samt supervision/sparring
- Har løbende dialog og kontakt med min koordinator hos SIND Pårørenderådgivning, og at jeg informerer denne, hvis der opstår uforudsete udfordringer eller tvivlsspørgsmål
- Melder afbud hvis jeg bliver forhindret i at møde frem som aftalt. Afbud kan ske til [] tlf.
- Ikke må videregive fortrolige oplysninger om borgere eller oplysninger om private forhold, som jeg har fået kendskab til i mit virke som frivillig. Tavshedspligten fortsætter, når jeg ikke længere er frivillig peer-guide.
- At jeg ikke må modtage gaver eller penge af borgerne eller deres pårørende eller indgå andre aftaler om økonomiske forhold.
- Ikke må håndtere penge og medicin.
- Ikke må indgå aftaler med eventuel arbejdsplads eller med kommunen på vegne af de borgere, jeg har kontakt med i regi af projektet.
- Deltager i projektets evalueringsaktiviteter. Oplysningerne vil blive forhandlet i fuld fortrolighed.
- Til en enhver tid kan afbryde samarbejdet, hvis det føles utrygt.

Randers Kommune

VIBORG
KOMMUNE

AARHUS
KOMMUNE

midt
regionmidtjylland

Efter en aftalt periode: _____ evaluerer vi samarbejdet.

Min kontaktperson i SIND Pårørenderådgivning er:	
E-mail:	
Telefon:	

Dato og underskrift peer-guide

Dato og underskrift Projekt Ligestillet Støtte
v.

Randers Kommune

VIBORG
KOMMUNE

AARHUS
KOMMUNE

midt
regionmidtjylland

Forløbsbeskrivelser for introduktion af peer-guide

I indeværende bilag beskrives de gennemgående elementer af forløbene for introduktion af peer-guider på tværs af de tre byer i Projekt Ligestillet Støtte. Forløbsbeskrivelsen er udmøntet delvist forskelligt i de tre byer, for at tilpasse forløbet til lokale forhold.

I Region Midtjylland er der indgået partnerskabsaftale mellem Regionen og Viborg, Aarhus og Randers Kommune. Der er samtidig udvalgt forskellige typer enheder, hvor peer-guiden bliver introduceret som et tilbud. I alle tre byer er der tilknyttet en regional tovholder, som er den primære kontakt i enhederne. Samtidig er der udpeget en række nøglepersoner, som har kendskab til peer-guide-modellen og er oplært i at formidle om tilbuddet til patienterne. Derudover er der en gennemgående peer-guide-kordinator, som er forankret hos SIND Pårørenderådgivning (SPR).

Tilbuddet om en peer-guide er blevet introduceret på følgende **afsnit/afdelinger**:

- Viborg
 - P0 og P2 – sengeafsnit for psykotiske lidelser
 - A1 – sengeafsnit for affektive lidelser
 - Klinik for psykotiske lidelser (ambulant)
- Aarhus
 - Q4 sengeafsnit under Afd. Q, Aarhus Universitetshospital,
 - Ambulatorium for mani og depression Aarhus Universitetshospital, Risskov
- Randers
 - Lokalpsykiatrisk Center Randers (ambulant)

Forløb i stationært regi

Såfremt det fagprofessionelle personale vurderer, at en patient vil have gavn er en peer-guide, drøftes dette med en nøgleperson. Hvis nøglepersonen er enig i, at patienten skal tilbydes en peer-guide, introduceres patienten på et tidspunkt i løbet af indlæggelsen, oftest i nærheden af udskrivelsen, til muligheden for at få en peer-guide tilknyttet.

Tilbuddet beskrives for patienten af en af afdelingens nøglepersoner eller patientens kontaktperson. Der udleveres skriftligt informationsmateriale (pjece til modtagere af støtte fra peer-guide), og der kan også vises en informationsvideo, som findes på dette link:

<https://www.youtube.com/watch?v=gPJPNVJ0mQM&feature=youtu.be>.

Hvis patienten ønsker at få tilknyttet en peer-guide, kontakter den regionale tovholder (eller nøgleperson) koordinatoren ved SPR, som formidler kontakten mellem peer-guiden og patienten. Peer-guiden kontakter herefter patienten, enten direkte eller gennem nøgleperson eller kontaktperson. Det første møde mellem peer-guide og patient kan evt. foregå sammen med patientens kontaktperson, koordinatoren ved SPR eller lignende. I løbet af de første møder, indgås der en samarbejdsaftale mellem patienten og peer-guiden.

Peer-guiden kan evt. være en støtte i forbindelse med udslusning fra afdelingen og kan også med fordel deltage i udskrivningssamtalen med henblik på at støtte patienten i at få svar på evt. spørgsmål og med at huske de aftaler, der indgås. Peer-guiden skal selvfølgelig kun deltage i det, patienten finder relevant.

Forløb i ambulant regi

Hvis patienten allerede har en peer-guide tilknyttet, inddrages peer-guiden i det omfang, det er relevant og patienten ønsker det. Det kan f.eks. være i forhold til støtte ved afslutning af forløbet, hvor peer-guiden kan være "brobygger" til hverdagslivet.

Hvis patienten ikke har en peer-guide tilknyttet, og det vurderes, at patienten vil have gavn af dette, beskrives tilbuddet for patienten af en af afdelingens nøglepersoner eller patientens kontaktperson på samme måde som i stationært regi. Hvis patienten ønsker en peer-guide, kontakter den regionale tovholder koordinatoren ved SPR, som formidler kontakten mellem peer-guiden og patienten. Peer-guiden kontakter herefter patienten, enten direkte eller gennem nøgleperson eller kontaktperson. Det første møde mellem peer-guide og patient kan evt. foregå sammen med patientens kontaktperson, koordinatoren ved SPR eller lignende. I løbet af de første møder, indgås der en samarbejdsaftale mellem patienten og peer-guiden.

Generelt

I alle forløb er det vigtigt, at peer-guidens funktion/rolle afklares, da der kan være snitflader til f.eks. bostøtte eller lignende.

Koordinatoren ved SPR melder løbende tilbage til de regionale tovholdere, hvorvidt der er ledige peer-guider, da det så vidt muligt bør undgås, at patienter oplever ventetid på at få en peer-guide, når de henvises til et peer-guide-forløb.

Peer-guide-funktionen bør introduceres på personalemøder, teammøder, behandlingskonferencer mm. For at skabe opmærksomhed og kendskab til muligheden for at få en peer-guide i medarbejdergruppen.

Kontaktoplysninger

Regionale tovholdere:

- Viborg: Anne Aarup Søe (tlf. 78474124)
- Aarhus: Lone Buch (tlf. 29645842)
- Randers: Anette Würtz (tlf. 78475410)

Koordinator ved SIND Pårørenderådgivning:

- Jens Lundgaard Thomsen (tlf. 61698694/mail: jt@sindspaa.dk)

Samarbejdsaftale mellem peer-guide og borger

Navn på peer-guide:	
Navn på borger:	

Denne samarbejdsaftale skal sikre, at I får en god snak om, hvordan I vil bruge jeres tid sammen – og om der er noget, I hver især skal være opmærksomme på.

Det er en god idé at tage udgangspunkt i samarbejdsaftalen i jeres første samtale, men I behøver ikke nå alle punkter første gang. Det er dog vigtigt, at I får snakket det hele igennem i løbet af de første 2-3 møder.

I skal begge have en kopi af samarbejdsaftalen. Og I kan begge to til enhver tid afbryde samarbejdet.

Samarbejdsaftalen er jeres og den bliver ikke vist til andre.

Dato for første møde:	
Begge parter præsenterer sig – vigtige ting kan evt. noteres	
Hvad vil vi gerne bruge vores tid sammen på fremadrettet?	
Hvad er formålet med at mødes?	
Hvor ofte / hvornår vil vi gerne mødes? (Kan også aftales fra gang til gang)	
Hvor vil vi gerne mødes? (Kan også aftales fra gang til gang) Hvor mødes vi eventuelt <u>ikke</u> – og hvorfor?	
Hvad er peer-guidens forventninger til borgeren? (fx ved afbud, åbenhed i samtalen, sætte grænser mv.)	
Hvad er borgerens forventninger til peer-guiden? (fx ved afbud, åbenhed i samtalen, sætte grænser mv.)	
Er der noget peer-guiden skal være opmærksom på (fx signaler på at borgeren har fået det dårligere eller lign.)?	

Er der noget, borgeren skal være opmærksom på (fx signaler eller lign. fra peer-guiden)?	
Forventninger ift. arbejdsmiljø – fx hvis I mødes i borgerens hjem ift. rygning/udluftning, rengøring, hund til stede etc.	
Begge parter har tavshedspligt – orientering	
Hvornår kan peer-guiden kontaktes – og hvordan?	
Efter en aftalt periode evaluerer vi samarbejdet: angiv ca. hvornår:	
Evt. andet?	

Dato og underskrift peer-guide

Dato og underskrift borger

Randers Kommune

VIBORG
KOMMUNEAARHUS
KOMMUNE

regionmidtjylland

Funktionsbeskrivelse for lokale peer-guide koordinatore

Kvalifikationer - krav til baggrund, uddannelse og kompetencer	• Koordinatoren skal være fyldt <u>18 år</u>. • Koordinatoren skal have <u>gennemført projektets peer-uddannelse</u> for peer-medarbejdere. Peer-guiden skal således have et godt kendskab til centrale begreber som recovery, håb, empowerment, diagnosemestring, sorg og krise, stigma mv. Guiden skal kunne relatere begreberne dels til sig selv, dels aktivt kunne forklare dem/anvende dem i forhold til andre. • Koordinatoren skal have peer-erfaring fra enten peer-undervisning i recovery-skolerne og/eller peer-guide forløb • Koordinatoren skal have en evne til at lytte til og sparre med peer-guider – både individuelt og i grupper • Koordinatoren skal have evne til at have overblik og arbejde struktureret med en opgave • Koordinatoren skal have evne til og lyst til at samarbejde – både med regionstovholdere og de øvrige peer-guidekoordinatore • Koordinatoren skal være i stand til at arbejde med stor selvstændighed
Arbejdsopgaver	• Sparring og kollegial supervision for de lokale peer-guider ○ Det sikres, at der er løbende <u>individuel</u> dialog med alle peer-guider (fx minimum telefonisk opfølgning hver 14. dag) ○ Der etableres jævnligt <u>gruppevis</u> sparring med afsæt i peer-guidernes behov. ○ Ved peer-guiders særlige / akutte behov for professionel supervision og ved andre svære situationer kontaktes koordinatoren ved SIND Pårørenderådgivning (SPR) • Initiativ til og planlægning af faglige og sociale aktiviteter ○ Der kan eksempelvis følges op på faglige temaer fra peer-uddannelsen, som sættes i relation til peer-guidernes erfaring fra peer-arbejdet. Ved faglige arrangementer orienteres / involveres koordinatoren ved SPR og den lokale regionstovholder ○ Ved faglige og sociale aktiviteter overvejes samarbejde med Peer-Netværket Danmark • Samarbejde og koordinering med den lokale regionsafdeling, herunder initiativ til og opfølgning på nye ideer ○ Der sikres løbende og jævnlig kontakt med regionstovholder og regionale nøglepersoner ○ Der udarbejdes fælles overblik-skema, som anvendes og udveksles løbende • Bidrage til projektets fortsatte udviklings- og evalueringsarbejde, herunder at sikre at alle peer-guideforløb bliver evalueret ○ Den lokale peer-guide koordinator er proaktiv i forhold til at afsøge lokale forankringsmuligheder for peer-arbejdet. Dette dog altid i dialog med projektets regionale og/eller kommunale tovholder.

	○ Alle guider orienteres om proceduren for, hvordan guideforløb skal evalueres
Arbejdssted	• Aftales individuelt mellem den lokale peer-guide koordinator og projektets øvrige aktører. • Der kan med fordel tænkes i fleksible løsninger, således at den lokale peer-guide koordinator varierer sine arbejdssteder mellem hhv. det kommunale, det regionale og civilsamfundet (fx i form af café-aftaler eller lign.)
Arbejdsværktøj	• Der stilles PC og arbejdstelefon til rådighed. Telefonen må kun bruges i arbejdsmæssig sammenhæng. • Det udarbejdede fælles overblik-skema anvendes og udveksles løbende med hhv. regionstovholder og Jens Thomsen.
Ansvarsområde	Koordinatorens ansvarsområder indebærer at sikre, at • At peer-guide-forløbene lever op til modelbeskrivelsen. • At de lokale peer-guider trives og får den støtte og sparring, de har brug for. • At alle guide-forløb bliver evalueret • At projektets 'værdigrundlag og centrale principper' efterleves,
Væsentlige kontakter og samarbejdsrelationer	• De lokale peer-guider • Den lokale regionstovholder og de tilknyttede nøglepersoner • Den overordnede peer-guide koordinator, Jens Thomsen • Projektleder Mette Okkels
Deltagelse i møder	• Den lokale peer-guide koordinator skal deltage i diverse udviklings- og sparringsmøder, læringsseminarer mv. • Den lokale peer-guide koordinator skal deltage i supervision sammen med de øvrige peer-guide koordinatore (fra de andre byer) • Den lokale peer-guide koordinator <i>kan</i> deltage i peer-guiders første borgermøder, såfremt peer-guiden har behov for dette – og såfremt borgeren siger ja til dette. • Peer-guide-koordinatoren kan deltage i slutevaluering af guideforløbet, hvis peer-guide eller borger udtrykker ønske om dette

BILAG

Model 4:

”Recoveryskoler i Midtjylland”,
Region Midtjylland

Funktionsbeskrivelse for peer-underviser i projektperioden

Funktionsbeskrivelsen gælder for alle peer-undervisere. Funktionsbeskrivelsen udleveres til peer-underviseren sammen med ansættelseskontrakten.	
Kvalifikationer - krav til baggrund, uddannelse og kompetencer	• Peer-underviseren skal være <u>fyldt 18 år</u>. • Peer-underviseren skal have <u>brugerbaggrund</u>. Det vægtes højt, at peer-undervisererne har været i kontakt med enten regions- eller socialpsykiatrien, men i visse tilfælde kan andre erfaringer være lige så gyldige. • Peer-underviseren skal være <u>godt på vej i sin egen recovery-proces</u> og skal være indstillet på at bruge personlige erfaringer i undervisningen. Peer-underviseren skal være i stand til at forholde sig reflekteret og nuanceret til sig selv og andre. Peer-underviseren skal kunne tilsidesætte egne behov og sætte sig i andres sted. • Peer-guiden skal have <u>lyst til at omsætte egne levede erfaringer</u> med psykisk sårbarhed og recovery til gavn for borgere i et behandlingsforløb i psykiatrien. • Peer-guiden skal have <u>gennemført projektets peer-uddannelse</u> for peer-medarbejdere samt overbygningen for peer-undervisere. Peer-guiden skal således have et godt kendskab til centrale begreber som recovery, håb, empowerment, diagnosemestring, sorg og krise, stigma mv. Guiden skal kunne relatere begreberne dels til sig selv, dels aktivt kunne forklare dem/anvende dem i forhold til andre. • Peer-underviseren skal have gennemgået projektets <u>intro-forløb for undervisere</u> <i>Se også dokumentet 'Kompetenceprofil og vejledning for undervisere i recovery-skolerne', der uddyber og udfolder underviserfunktionen.</i>
Arbejdsopgaver	• Peer-underviseren skal i co-produktion medvirke til at <u>udvikle og gennemføre undervisning</u> • En peer-underviser skal kunne <u>bruge sine egne erfaringer</u> med psykisk sårbarhed og recovery i udviklingen og gennemførelsen af undervisningen. Underviserens baggrund skal give kursisterne mulighed for at spejle sig i et menneske, som selv er kommet videre efter psykisk sygdom. • Samtidig giver det peer-underviseren <u>mulighed for at bruge sine ressourcer</u> i en meningsfuld sammenhæng og for at udvikle sig fagligt, socialt og personligt. • Peer-underviseren kan også have opgaver i forhold til at <u>vejlede og introducere kommende kursister</u>. Dette aftales i givet fald særskilt. • Peer-underviseren kan også have andre opgaver i tilknytning til recovery-skolen fx PR, kvalitetssikring og praktiske opgaver i forbindelse med afvikling af undervisningen.

Arbejdsværktøj	Peer-underviseren får stillet en arbejdsplads med pc til rådighed til brug for forberedelse og gennemførelse af undervisningen.
Ansvarsområde (kan opdeles i selvstændigt ansvar og medansvar)	Peer-underviseren har sammen med sin medunderviser et <u>ansvar</u> for, at undervisningen lever op til undervisningskonceptet i projektet. Peer-underviseren forpligter sig på at efterleve projektets værdigrundlag og centrale principper. Der indgås en <u>samarbejdsaftale</u> mellem underviserne om fordelingen af roller og ansvar ved planlægning og udførelse af undervisningen. Aftalen skal være skriftlig (skabelon foreligger).
Væsentlige kontakter og samarbejdsrelationer	Kursister, der deltager i undervisningen. Den/de underviser(e), som peer-underviseren indgår i team(s) sammen med. Peer-underviserens kontaktperson / leder. Andre fagprofessionelle i region og kommune.
Deltagelse i møder	Peer-underviseren skal deltage i <u>supervision</u> med andre peer-medarbejdere samt i udviklings- og sparringsmøder. Peer-underviseren skal <u>medvirke til opsamling af erfaringer</u> til brug for evaluering af projektet. Dette kan både være skriftligt og i forbindelse med udviklings- og læringsseminarer efter aftale med leder/kontaktperson. Deltagelse i andre <u>møder</u>, herunder personalemøder, aftales med leder/kontaktperson.

Udarbejdet og godkendt af projektarbejdsgruppen

Randers Kommune

VIBORG
KOMMUNE

AARHUS
KOMMUNE

midt
regionmidtjylland

Kompetenceprofil (del A) og vejledning (del B) for undervisere i Recovery-skolerne

Version 4 (maj 2018)

Introduktion

I Projekt Ligestillet Støtte er vi stærkt inspireret af de engelske og amerikanske 'recovery-colleges', der med en særlig tilgang og nogle bestemte principper har vist sig at have stor værdi for deltagerne. Socialstyrelsen støtter vores projekt i at afprøve en lignende model for Recovery-skoler i hhv. Viborg, Randers og Aarhus Kommune.

Kompetenceprofilen og vejledningen har derfor til formål at give undviserne det bedste udgangspunkt for at kunne afprøve modellen i en dansk kontekst – og med størst mulig loyalitet mod konceptet.

Det didaktiske grundlag er baseret på en forståelse af, at der i recovery-skolernes undervisning skal være ligestilling og balance mellem to forskellige typer af viden og kompetence;

- Dels den faglige viden, der består af faglige kompetencer og praksiserfaring.
- Dels erfaringskompetencen, der består af levede erfaringer, personlige læringsstile, præferencer og værdier.

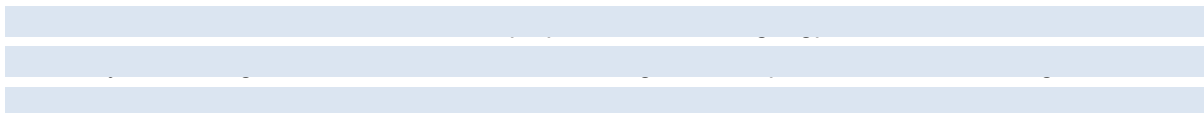
Derfor udvikles og afholdes al undervisning i recovery-skolerne af et underviserteam bestående af en peer-underviser med erfaringskompetencer og en fagprofessionel underviser fra enten Aarhus, Viborg eller Randers kommune, Region Midt eller fra civilsamfundet i øvrigt. I nogle tilfælde kan en erfaringskompetent pårørende indgå i et underviserteam i stedet for enten peer-underviseren eller den fagprofessionelle underviser. Hver enkel underviser byder ind med sin individuelle viden og erfaring, som kan trække på en eller begge af de ovennævnte kompetencetyper. Tilsammen skal underviserteamet repræsentere en balance mellem den faglige kompetence og erfaringskompetencen.

I dette dokument beskrives først de **kompetencer**, vi anser som centrale for undervisere i modellen (del A). Efterfølgende præsenteres en **vejledning** til jer, som skal udvikle og gennemføre undervisning sammen i denne sammenhæng (del B).

Bilag 2

Del A: Kompetenceprofil for undervisere

For begge undervisere er det centralt med en personcentreret tilgang, hvor recovery og læring med afsæt i recovery-værdierne er i fokus. Det betyder, at alle deltager i udvekslingen af levede erfaringer og at også fagprofessionelle skal kunne og ville dele deres personlige udfordringer og strategier med kursisterne. Værdien er, at det signalerer ligeværdighed. Ved at lade underviserne dele på lige fod med kursisterne, illustreres det, at alle har en erfaring, der kan bruges.

Underviserne skal derfor begge to have kompetencer i og vilje til at:

- Skabe et undervisningsrum, hvor de **to forskellige kompetencer**, hhv. den *fagprofessionelles* primært faglige viden og peers/pårørendes erfaringskompetence ligestilles og balanceres.
- Udvikle og dele undervisningen ligeværdigt – dvs. peer-underviseren skal ikke kun hentes ind for at underbygge den teori, fagpersonen fremlægger. Der bør kunne **skiftes roller**. Begge parter kan løbende bringe sig selv og sit eget personlige og private i spil i undervisningen.
- Formidle det teoretiske indhold i alle emner i forløbet gennem en **involverende/deltagende tilgang**– dvs. mindre forelæsning/præsentation og mere erfaringsbaseret læring: interaktive diskussioner, mindre grupper, individuel refleksion, rollespil og fælles læring heraf (co-produktion).
- Fra start fokusere på relationen i forhold til at skabe et **godt læringsmiljø** i gruppen. Individuel og fælles læring går hånd i hånd.
- At fremme **aktiv og ligeværdig deltagelse** fra alle kursister, herunder sikre at kursister med fagprofessionel baggrund også indgår i undervisningen som individer og ikke med en professionel distance eller blot som repræsentanter for deres organisation.
- Holde fokus på **recovery-orienteret sprog og recovery-værdier**, så disse afspejles i undervisningen og i dialogen.
- Kunne undervise **empowerment-orienteret** – dvs. understøtte kursisternes muligheder for indflydelse i undervisningen og præsentere valgmuligheder, når det giver mening i forløbet (co-produktion).
- Deltage i projektets intro-kursus for undervisere

Ud over det ovenstående gælder det for de fagprofessionelle undervisere, at de:

- Skal have særlig faglig viden om og indsigt i det emne, der undervises i – og/eller at de skal kunne evne at sætte det faglige emne i relation til en fagprofessionel praksis.
- Skal have lyst og vilje til at arbejde ud fra de ovenstående principper.

Ud over det ovenstående gælder det for peer-underviserne (jf. funktionsbeskrivelsen), at:

- Peer-underviseren skal være fyldt 18 år og have gennemgået projektets peer-uddannelse samt overbygningen for peer-undervisere eller have anden undervisnings- eller formidlingserfaring.

Bilag 2

- Peer-underviseren skal være i stand til at bringe sine levede erfaringer kompetent i spil i undervisningen (have erfaringskompetence). Peer-underviserens baggrund skal give kursisterne mulighed for at spejle sig i et menneske, som selv er kommet videre efter psykisk sygdom. Formålet er at skabe håb, motivation og mod hos kursisterne.
- Skal have lyst og vilje til at arbejde ud fra de ovenstående principper.

Del B: Vejledning for undervisere i recovery-skolerne

Dette er en vejledning til jer, som skal udvikle og gennemføre undervisning sammen i recovery-skolerne. Den kan med fordel bruges som dialogredskab i forbindelse med jeres udviklingsarbejde.

Tilbud i recovery-skolerne kan være alt fra temaaftener og -dage, korte kurser, workshops og længere forløb (fx den 13 ugers peer-uddannelse). Formen bestemmes af undervisningsteamet alt efter hvad der egner sig til emnet og målgruppen.

Hvad kan der undervises i?

Hovedoverskriften for alle de kurser, der udvikles og udbydes, skal være 'recovery'. Ideen om, at det er muligt udvikle sig som menneske og helt eller delvist at komme sig i forlængelse af psykisk sygdom, skal være gennemgående. Håb er helt centralt for recovery. Og håbet kan netop forstærkes gennem indblik i, hvordan andre har fundet en vej frem.

Indenfor denne meget brede overskrift er der imidlertid ikke rigtig nogle begrænsninger. Alt hvad der kan tænkes at bidrage til større viden om, indsigt i og bevægelse mod emnet, kan være relevant at udbyde i recovery-skolerne, eksempelvis:

- Introduktion til skolen og til din personlige læringsplan
- Den personlige arbejdsbog (WRAP) eller lignende handleplaner for eget liv
- Redskaber til at tackle hverdagen med psykisk sygdom
- "Forstå hinanden i møder på jobcentret"
- Veje til beskæftigelse
- Almen-menneskelige udfordringer såsom selvtillid, mestring af angst, søvnprocesser etc.
- Sundhed og livsstil
- Energiregnskab
- Strategier til at tackle større fester/arrangementer/højtider
- Peer-uddannelsen (13 ugers forløb)
- ...

Vi anbefaler, at undervisningen primært fokuserer på livsstrategier og recovery og ikke på diagnosegennemgang og medicin/behandling, så fællesskabet skabes omkring fokus på ressourcer.

Kurser er åbne for alle

Et vigtigt princip i recovery-skolerne er, at kurser, forløb og temadage mm. skal være åbne for alle. Undervisningen skal således som udgangspunkt tilrettelægges efter en bred målgruppe bestående af

Bilag 2

borgere med og uden psykisk sårbarhed, fagprofessionelle og pårørende. Alt efter temæet for kurset/forløbet kan deltagerkredsen være mere eller mindre bred. Man kan fx godt forestille sig et kursus, der er *særligt* målrettet fx medarbejdere og beboere på et bestemt botilbud, men i princippet skal alle interesserede kunne tilmelde sig.

En undtagelse ift. princippet om åbne kurser er peer-uddannelsen (det 13 ugers kursus), som er tilrettelagt til en særlig målgruppe, som ønsker at omsætte deres levede erfaringer til erfaringskompetence¹.

En skole – ikke behandling

Et andet vigtigt princip er, at vi i recovery-skolerne har en didaktisk (uddannelsesmæssig) tilgang og ikke en terapeutisk tilgang. Det er en skole - ikke behandling. Tabellen nedenfor skitserer - i generaliseringer – nogle væsentlige sondringer.

Terapeutisk tilgang	Uddannelsesmæssig tilgang (Recovery college)
Fokuserer på problemer, underskud og dysfunktion	Hjælper mennesker med at anerkende og bruge egne talenter og ressourcer
Terapien bliver den overordnede problemløsningsmodel	Assisterer mennesker i en udforskning af egne muligheder og udvikling af deres færdigheder
Transformerer alle aktiviteter til terapi. (arbejdsterapi, bustræning m.m.)	Støtter mennesker i at forfølge deres mål og ambitioner
Problemet er defineret og terapiformen er valgt af eksperterne	Medarbejdere bliver facilitatorer, der støtter mennesker med i at finde deres egne løsninger
Opretholder en magtbalance, hvor de professionelle har magten	Studerende vælger deres egen uddannelse, der giver mening for dem.

Kilde: Julie Repper

Rollen som underviser

¹ Der henvises til dokumentet: 'Kriterier for optagelse og deltage på peer-uddannelsen'.

Bilag 2

Det er vores opfattelse, at selv ikke den mest nøjagtige beskrivelse og planlægning af undervisning kan flytte en gruppe af mennesker. Du skal som underviser – med afsæt i god planlægning og forberedelse - fungere som både underviser og procesfacilitator.

Med dette menes, at du tager udgangspunkt i, at læring er relationel og opstår i samspillet mellem alle i lokalet: underviserne og kursisterne. Som underviser er dit ansvar at skabe et læringsrum, hvor alle bidrager til at skabe et rum, der gør læring mulig for kursisterne (og dig selv).

Baseret på erfaringer i ind- og udland er det ønsket, at også undervisningssituationen udlever den bærende tanke om ligeværd og en respekt for det enkelte individs suveræne ret og forpligtigelse til at bidrage til det fælles læringsrum med sine egne unikke holdninger, betragtninger og meninger.

Kurser i recovery-skolen kan både bestå af korte kurser og længere forløb. Dét stiller forskellige krav til dig som underviser.

Ved længere forløb – gode råd

Ved længerevarende kurser og forløb opstår der en mulighed for at opbygge et særligt trygt undervisningsrum og en endnu mere fleksibel og deltagerinvolverende tilrettelæggelse af form og indhold. Det kunne fx være på den 13 ugers peer-uddannelse, men også på andre længere forløb.

I længere forløb handler det om at have øje for en passende bevægelse, hvor kursisterne i deres eget tempo og med deres egne ønsker om forandring i fokus får lov til at være til stede i rummet på deres egne præmisser. Ved at skabe tydelige rammer og hjælpe kursisterne til at holde fokus, kan du invitere dem ind i et rum, hvor din primære opgave er at skabe rammerne, men hvor alle kan bidrage til indholdet – du er ikke ”eksperten”.

Erfaringen fra de første peer-uddannelseshold er, at nedenstående er meget værdifuldt i forhold til at skabe rammer og trygge rum:

Tydeliggørelse af spilleregler

Sammen med holdet opstilles spilleregler omkring fx mobiltelefoner, pauser, bevægelse i rummet m.v. så alle kan fungere i rummet

Vejrmelding/Tjek-ind—Tjek-ud

Ved start og afslutning udveksler ALLE i gruppen inkl. underviserne, hvordan de har det, om der er noget, andre skal være opmærksomme på, om der er noget, man har brug for hjælp til, om man er ok til at gå hjem.

Daglige evalueringer

Ved afslutning af undervisningen kan hver gang laves en kort skriftlig eller mundtlig evaluering af dagen (logbog fx) Dette kan være med til at understøtte kursisternes læring og fastholde det, de har lært gennem forløbet.

Bilag 2

Andre overvejelser

I de forholdsvis åbne processer er det underviserens opgave at perspektivere kursisternes bidrag til temaet. Også kursisternes ageren i forhold til underviserne og i forhold til hinanden kan gøres til genstand for undervisning, såfremt det er relevant for emnet/holdet – fx hvis en kursist dominerer meget, kan rummet være så trygt, så dette kan tages op som eksempel i forhold til undervisningen fx i grænsesætning – hvordan kan vedkommende sætte grænser for sig selv, så han/hun bliver mindre dominerende/lærer at give andre mere plads/inddrage andre (øvelsen kan være: hvordan laver vi aftaler om, hvordan vi omgås hinanden, så der bliver plads til alle – eller hvordan laver underviserne aftaler med konkrete kursister om, hvordan man stopper dem, hvis de fx overskrider grænser eller taler for meget). De fælles overvejelser kan også inkluderes i spilleregler for holdet.

Bidrager en kursist med overvejelser, der ikke umiddelbart kan perspektiveres til det tema, der undervises i, må underviseren anerkende gyldigheden i input ved fx at sige: *"Jeg synes, det er spændende, at du får den tanke"* eller *"Det var da en interessant måde at se det på"* eller *"Jeg er rigtig glad for, at du er så bidragende, men jeg stopper dig lige, fordi jeg gerne vil holde den røde tråd i det, vi taler om lige nu"*, og fx;

- Henvise til pausen og sige, at der vil der være tid til at undersøge lidt mere grundigt, hvad bidraget handler om og i fælleskab overveje, om det er af almen relevans for kursisterne
- Etablere en "parkeringsplads" til bidrag, udsagn og spørgsmål, der kræver et andet tema, større fælles undersøgelse mv. Når først parkeringspladsen er etableret, foreligger den som en mulighed for, at emner, temaer og spørgsmål placeres her midlertidigt. Det, der placeres på parkeringspladsen, skal undersøges/afklares senest til næste gang, man mødes, således at tiltroen til at bidrag, der placeres her, kun er placeret her midlertidigt, og bliver betragtet som gyldige og inddraget.

Du kommer i gruppeprocesser som procesfacilitator løbende til at gøre dig overvejelser om:

- Hvad vil være bedst for gruppen nu og hvad vil være bedst for den enkelte. Er der en enkelt, der har særlige behov, som skal tilgodeses, og hvad vil det gøre ved gruppen, at tilgodeses den enkeltes behov nu - altså helheden vs. den enkelte
- Hvordan understøtter jeg bedst, at den enkelte anvender gruppens ressourcer
- At der skabes et rum, hvor alle accepteres, som de er, inden for de fælles besluttede rammer
- At input, kommentarer, tvivl, spørgsmål mv. mødes anerkendende og undersøgende.

Det er vigtigt både at reflektere alene og sammen med din medunderviser om både det, der foregår i undervisningen med kursisterne og det der foregår mellem jer som undervisere.

Som underviser må du i denne sammenhæng huske på, at du ikke kan svare på alle spørgsmål og ikke kan have konkret viden om alle emner og tematikker, der dukker op. Du skal derfor være forberedt på, at du ikke skal kunne svare eller have en rigtig eller præcis viden i alle tilfælde. I stedet er det vigtigt at huske på, at du er facilitator for en organisk og nogle gange uforudsigelig fælles proces.

Bilag 2

I stedet for at undervisningen får karakter af "20 spørgsmål til professoren", er det vigtigt, at du udle-

Uddybende om rollen som peer-underviser – inspirator ikke ekspert

'Peer' er et begreb hentet fra engelsk, som betyder:

"A person of the same age, status, or ability as another specified person" (Frit oversat: en person med samme alder, status eller mulighed og evner, som en anden person i en specifik sammenhæng).

'Peer-støtte' er baseret på følgende definition udarbejdet af Socialstyrelsen:

"Støtte til forandring mod et bedre liv, som finder sted mellem to eller flere personer, der forbindes af fælles erfaringer i livet – i denne sammenhæng erfaringer med psykiske vanskeligheder, med livet som bruger af de offentlige tilbud og med recovery".

Det er de fælles erfaringer, der binder kursisterne med brugerbaggrund og peer-underviserne sammen i udgangspunktet. Ligeværd er den bærende værdi. Derfor er det også afgørende, at dette kendetegner undervisningssituationen. Selv om du som underviser har en mulig merviden i forhold til emnerne, der undervises i, har du ikke merværdi, når det kommer til livserfaring eller det gode eller rigtige liv.

Netop dette er helt afgørende for et gensidigt givende læringsrum – at dine erfaringer bliver en kilde til inspiration, og ikke fremstår som det normativt 'rigtige'.

En anden måde at udvise forståelse for ligeværd som underviser, er at give udtryk for genkendelse - når det i øvrigt er i overensstemmelse med sandheden. Fx sige: "Det er også noget, jeg kan blive ved med at tænke over". Du må også gerne give udtryk for, at du har oplevet noget, der måske kan sammenlignes = spejle den andens oplevelse ved fx at sige "jeg tror, jeg har oplevet noget, der minder om det", men det er vigtigt at understrege, at da alle mennesker har forskellige, individuelle oplevelser og at disse er unikke, skal du undlade direkte at sige: "Det kender jeg i hvert fald godt", for det du kender er aldrig helt det samme anset hvor ens det lyder.

For ALLE undervisere gælder det:

² Beskrevet i en vejledning fra et Peer-projekt i Vejle Kommune (et samarbejde med Psykiatrifonden).

Bilag 2

Det er vigtigt at bevare en konstant refleksion over, hvad der foregår både i og uden for undervisningsrummet og over hvad der foregår i samspillet mellem underviserne. Til at understøtte refleksionen har projektet udviklet både samarbejdsaftaler og dialogværktøj for undervisere.

Refleksionen over selve undervisningen foregår på flere forskellige planer. Centrale blandt disse er:

- Refleksioner over egen og medunderviserens rolle i og betydning for planlægning, afvikling og evaluering af undervisningen. Hvilke forforståelser bærer I med ind i lokalet, som påvirker processen?
- Refleksioner over læringsdimensionerne: kursisters tilegnelse i forhold til indhold og motivation samt samspillet med omverdenen.
- Refleksioner over den pædagogisk-faglige og metodiske proces. Bruger I fx SMMTE-modellen³ til tilrettelæggelse og udførelse af undervisningen.
- Refleksioner over læringsrummet, kursisterne og gruppedynamikken.
- Refleksioner over, hvordan undervisningen har samspil med omverdenen – går ud over undervisningslokalet og giver kursisterne færdigheder og kompetencer, de kan anvende som medborgere i samfundet.

Ved konstant at fastholde både individuel og fælles refleksion over disse punkter øges undervisernes kompetencer og kvaliteten i undervisningen.

³ SMMTE-modellen er et planlægningsredskab, som kan bruges til at overveje sammenhæng, mål, tegn, tiltag og evaluering.

Samarbejdsaftale mellem undervisere i recovery-skolerne

Navn:	
Navn:	
Område for samarbejdet (fx et bestemt kursus):	

Denne samarbejdsaftale skal sikre, at I får et godt og ligeværdigt samarbejde omkring dét eller de kurser og forløb, I skal arbejde sammen om. Det anbefales at komme omkring alle punkter i løbet af de første par møder. I kan med fordel bruge aftalen som afsæt for at evaluere jeres samarbejde, fx midtvejs og ved afslutning.

Samarbejdsaftalen er jeres dialogredskab og den skal ikke bruges af andre. Læg vægten på de punkter, I finder mest vigtige.

Hvilke erfaringer og kompetencer har vi hver især, som kan være relevante for det, vi skal samarbejde om? (tænk gerne bredt)	
Ansvars og rollefordeling; hvordan deler vi opgaverne og ansvaret mellem os? Fx ift. formidling af undervisning – hvem gør hvad?	

Hvilke forventninger/ønsker har vi til hinanden? (fx ved afbud, åbenhed, sætte grænser mv.)	
Helt praktisk ; fx hvor mødes vi? Hvor ofte? (kan også aftales fra gang til gang)	
Evt. andet?	

BILAG

Model 5:

”Peers som Brobyggere,
Udskrivningsguide”,
Region Sjælland

Bilag 1-9, Modelbeskrivelse ”Peers som Brobyggere” Udskrivningsguide

Bilag 1: Rekruttering og Kompetencer

Bilag 2: Introduktionsforløb

Bilag 3: Funktionsbeskrivelse

Bilag 4: Arbejdsgang, peermedarbejdere på sengeafsnit

Bilag 5: Vagtskema

Bilag 6: Peer grupper

Bilag 7: Supervision og sparring

Bilag 8: ERFA-gruppe

Bilag 9: Samarbejde med personale

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 1: Rekruttering og kompetencer, peermedarbejdere

Eksempel på stillingsopslag

Din erfaring med psykisk sygdom kan blive en kompetence – er du vores nye peer-medarbejder i psykiatrien?

Har du personlig erfaring med psykisk sygdom? Ønsker du at sætte disse erfaringer i spil til gavn for andre? Så er du måske en af de nye medarbejdere, vi søger til projektet *Peers som Brobyggere*, der hører hjemme i Roskilde.

Peers som Brobyggere er et treårigt satspuljeprojekt, der varetages i et partnerskab mellem Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde Kommune og SIND. Projektet løber frem til juni 2018. Projektets formål er at udvikle og afprøve modeller for peerstøtte for at styrke patienternes recovery-proces.

Hvad rummer stillingen?

- Du bliver peerstøtte for patienter, der er i behandling i psykiatrien i Roskilde. Din opgave er at have samtaler med indlagte patienter med afsæt i Udskrivningsguiden: "Når du skal udskrives – til dig der er indlagt på en psykiatrisk afdeling". Se mere på udskrevet.dk/materialer.
- Du bliver peerstøtte-facilitator for recoverygrupper i distriktspsykiatrien.
- Du får muligheden for at bruge din erfaringskompetence til at støtte patienternes recovery-proces.
- Du bliver del af en engageret projektgruppe, der arbejder med *Peers som Brobyggere*.
- Du bliver en del af et fagligt fællesskab, hvor det at sætte personlige erfaringer i spil er centralt.
- Du får faglig sparring og supervision gennem bl.a. SIND og Peernetværket Danmark.

Vi lægger vægt på, at du:

- Har været i behandling i psykiatrien, herunder at du har været indlagt på et psykiatrisk sengeafsnit.
- Har bearbejdet erfaring med at komme dig helt eller delvist fra psykisk sygdom.
- Har lyst til at bringe dine erfaringer i spil til gavn for andre.
- Har gode samarbejdsevner og en anerkendende tilgang til andre mennesker.
- Er motiveret for kompetenceudvikling.

Det er en fordel, hvis du har peer-uddannelse/kursus og erfaring med peer-arbejde. Det kan derudover være en fordel, hvis du har en social- eller sundhedsfaglig uddannelse eller anden kompetencegivende uddannelse. Der lægges dog størst vægt på dine bearbejdede erfaringer med psykisk sygdom.

Stillingerne er fra 8-24 timer ugentligt efter aftale.

Du kan få flere oplysninger om jobbet hos (indsæt kontaktoplysninger)

Er du interesseret, så send os en motiveret ansøgning samt CV senest (indsæt dato) på mail til (indsæt mailadresse). Vi forventer at afholde ansættelsessamtaler (indsæt dato eller uge samt adresse).

Ansættelsessamtaler

Ansættelsessamtaler sker som ved enhver anden medarbejdergruppe. Der er dog særlige opmærksomhedspunkter, som kan være væsentlige at gøre sig tanker omkring ved ansættelse af peermedarbejdere.

Tilstedeværende ved ansættelsessamtalen: Leder af den psykiatriske udviklingsenhed, afdelingssygeplejerske (fra afsnit hvor peermedarbejderen skal arbejde), samt medarbejder med brugerbaggrund - og erfaring som peermedarbejder hvis dette haves i organisationen.

Spørgeguide til jobsamtale, peermedarbejder

Ansættelsessamtaler af 45 minutters varighed med følgende opmærksomhedspunkter:

- Motivation for ansøgning.
- Refleksionsniveau ift. egen erfaring (udskrivning, indlæggelse og behandling).
- I stand til at sætte egen erfaring i spil til gavn for andre (konkrete eksempler).
- Syn på egen rolle ift. behandlingspsykiatrien.

Forslag til rollefordeling i ansættelsesudvalget:

Alle er opmærksomme på at spørge ind til konkrete erfaringer og handlemåder fremfor holdninger. Alle er opmærksomme på at understøtte, at ansøgerens personlige historie om sin psykiske sygdom ikke kommer til at fylde mere end ansøgerens evne til at løse arbejdsopgaverne.

Leder for den psykiatriske udviklingsenhed byder velkommen, fortæller kort om projektet Peers som Brobyggere og sætter dagsorden. Alle præsenterer sig. Spørger indledende til ansøgers motivation. Medarbejder med brugerbaggrund fortæller om erfaringer med ansættelse af peermedarbejdere og vigtige læringspunkter herfra, som kan fungere som afsæt for dialog om ansøgers refleksion i forhold til samme;

- Hvilken erfaring har du med at sætte dine egne erfaringer i spil til gavn for andre?
- Du har samtale med en patient, som fortæller, at han eller hun er ked af at skulle tage medicin. Hvad tænker du, at din rolle er i den situation?

Derudover fortæller medarbejderen med brugerbaggrund om at være peermedarbejder og spørger til ansøgers refleksion over at bruge egen erfaring;

- Du sidder med patient, som kigger ned i bordet og er meget lukket. Hvad gør du?
- Du taler med en patient, som spørger direkte ind til dine personlige forhold. Hvad gør du?

Afdelingssygeplejersken fortæller om afsnittes/distriktets positive forventninger – herunder også om vigtigheden af, at peermedarbejderen ikke arbejder imod øvrig behandling.

- Hvad tager du med dig fra din erfaring fra psykiatrien, som du gerne vil give videre?
- Hvad betyder recovery for dig?
- Hvordan har du det med at være afventende i processer?

Leder af stabsenheden runder af og spørger ind til forventninger til løn/evt. skånehensyn.

- Hvad er vigtigt for dig i det daglige samarbejde?
- Hvad tænker du om at være pioner på det her felt?

Fortæller ydermere at ansøger kan forvente svar og feedback i løbet af ugen.

En god rettesnor for jobsamtalen er, at fokus skal være på ansøgerens forhold til arbejdsopgaverne. Såfremt ansøgerens livsfortælling fylder meget, kan det være en indikator for, at ansøgeren kan finde det vanskeligt at bruge sine erfaringer i en peerstøtte-funktion. Som peerstøtte skal erfaringerne kun italesættes, når de er meningsfulde i samtalen med patienten, og når de relaterer sig til patientens aktuelle udfordringer.

Udvælgelse af peermedarbejder: Kompetenceprofil

I projektet er ansat peermedarbejdere med erfaring indenfor forskellige diagnoser (skizofreni, bipolar lidelse, PTSD og depression), sociale tilbud (bosted og misbrugsbehandling) samt forskellig køn og alder, så de kan appellere bredt til patientgruppen.

Peermedarbejderen bør ansættes på baggrund af opfyldelse af nedenstående kriterier:

- **Refleksion over egen recovery proces**

Peermedarbejderen evner at genfortælle egen recovery proces, herunder hvad og/eller hvem der har gjort en forskel i forhold til at komme sig (vendepunkter).

Eksempel på afklarende spørgsmål: Hvordan vil du beskrive din egen recovery proces? Hvem gjorde en særlig forskel ift. din recovery?

- **Mestring af egen sygdom**

Peermedarbejderen kan italesætte konkrete redskaber til at håndtere, hvis han eller hun får det psykisk dårligt. Dette er vigtigt, da peermedarbejderen selv skal kunne kontakte sin leder, såfremt peermedarbejderen oplever psykisk forværring som følge af arbejdet. Det er også vigtigt for en åbne dialog imellem leder og peermedarbejder om f.eks. potentielle skånebehov, da det ikke er et krav, at peermedarbejderen har opnået fuld klinisk recovery.

Eksempel på afklarende spørgsmål: Oplever du fortsat at symptomer kan vende tilbage engang imellem – hvad gør du så?

- **Behandlingspsykiatrien som arbejdsplads**

Peermedarbejderen italesætter ikke udtalt vrede overfor det psykiatriske behandlingssystem, men evner at reflektere over, hvordan systemet har eller kunne have været en støtte ifm. eget sygdomsforløb. Peermedarbejderen kan også ud fra sin egen erfaring reflektere over, hvordan behandlingssystemet kan støtte op om de patienter, som aktuelt er i behandling. Peermedarbejderen skal have forsonet sig med evt. udfordringer i egen forløb ift. behandlingssystemet.

Eksempel på afklarende spørgsmål: Hvad er din holdning til behandlingspsykiatrien? Hvad er din holdning til medicin? Hvordan tænker du, at din holdning får indflydelse på dit arbejde?

- **At være del af en arbejdsplads**

Peermedarbejderen evner at være del af en større organisation, hvor man ikke har indflydelse på alle beslutninger. Peermedarbejderen evner derudover at følge regler og bestemmelser. Dette er et særligt opmærksomhedspunkt ved peermedarbejdere, der ikke tidligere har været del af en arbejdsplads eller ikke har uddannelse over folkeskoleniveau.

Eksempel på afklarende spørgsmål: Hvordan forholder du sig til retningslinjer og procedurer for dit arbejde? Hvordan har du det med at få feedback på din arbejdsindsats?

- **Erfaring med indlæggelse på et psykiatrisk sengeafsnit**

Erfaringen i projektet er, at det er et krav, at peermedarbejderen har erfaring med at være indlagt på et psykiatrisk sengeafsnit, da det er denne erfaring, patienterne primært spejler sig i ved det første møde med peermedarbejderen.

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguiden

Bilag 2: Introduktionsforløb, peermedarbejdere

To måneders internt introduktionsforløb

Peermedarbejderne deltager i to måneders internt introduktionsforløb i udviklingsenheden. Nedenstående er eksempel på et introduktionsforløb for peermedarbejdere, der er ansat i 12 timer og skal varetage peersamtaler på sengeafsnit.

Introduktionsforløbet suppleres evt. med undervisning på Peeruddannelsen i Region H ([læs mere i Region H's modelbeskrivelse s. X](#)).

Introduktionens hovedformål er at lære peermedarbejderne at spejle patienternes udfordringer, at bruge egne erfaringer med recovery konstruktivt i mødet med patienten, og at de bliver bekendte med den organisatoriske kontekst.

Peermedarbejderne deltager derudover i den samme fællesintroduktion som alle øvrige nyansatte medarbejdere i psykiatrien. Denne inkluderer bl.a. introduktion til organisationen samt træning i deeskalering (herunder mentalisering).

Introduktionen forløber over 2 måneder, da undervisningen fortsætter sideløbende med, at peermedarbejderne begynder at have vagter på sengeafsnittene.

Introduktion til organisation

Introduktion til organisationen sker ved lederen for den psykiatriske udviklingsenhed. Introduktionen omhandler:

- Organisationens opbygning samt udviklingsenhedens værdier, kerneopgave og strategi.
- Projektets organisering, ramme og formål. Herunder procedurer for peermedarbejdernes arbejde og peermedarbejderne arbejdsgang (Bilag 4: Arbejdsgang).
- Introduktion til samarbejdspartnere i projektet – Recovery skolen ARK ([Henvis til ARKs modelbeskrivelse](#)), SIND Roskilde/Lejre og Peernetværket Danmark ([Henvis til Peernetværkets modelbeskrivelse](#)).
- Brug af telefon og IT.
- Brandkursus o. lign.
- Opsamling på deltagelse i fælles introduktion for Psykiatrien.

Undervisning i samtaleteknikker - med særligt fokus på svære samtaler

I projektet har en rådgiver, med klinisk erfaring fra behandlingspsykiatrien, fra PsykInfos rådgivning varetager undervisningen. Det er betydningsfuldt, at underviseren har klinisk erfaring fra psykiatrien og kan bringe konkrete cases ind i undervisningen evt. ved rollespil.

Undervisning i brug af Udskrivningsguiden

- Udskrivningsguidens tilbliven og formål.
- Brug af Udskrivningsguiden som peermedarbejder – hvordan Udskrivningsguiden inddrages på en meningsfuld måde i peer-samtalerne til gavn for patienterne.

Undervisning i recovery

Undervisningen kan med fordel ske ved en medarbejder med brugerbaggrund. I denne del af introduktionen har der ligeledes været oplæg fra en En af Os-ambassadør, som fortalte om sin egen recovery-proces.

- Undervisning i personlig recovery med afsæt i peermedarbejdernes egne erfaringer med recovery og vigtigheden af at have *bearbejdede* erfaringer med psykisk sygdom som peermedarbejder.
- En øvelse, hvor peermedarbejderne arbejder med vendepunkter ift. deres egen recovery proces, er en betydningsfuld del af introduktionen. I projektet er der taget udgangspunkt i redskabet "Tidslinje – Hvad er der sket?" fra guiden "*Guide til et godt hverdagsliv – kom dig af en psykisk lidelse*", Region H, 2015, s. 20-21.

Introduktion til sengeafsnit/distriktspsykiatri og samarbejdspartnere

Der aftales et tidsrum, hvor peermedarbejderen får en rundvisning på det sengeafsnit, som han/hun skal tilknyttes. Ifm. denne rundvisning har personalet både fokus på sikkerhed, vanlig arbejdsdag på sengeafsnittet for personalet samt peermedarbejderens arbejdsgang på sengeafsnittet.

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 3: Funktionsbeskrivelse, peermedarbejdere

Stillings- og funktionsbeskrivelse for peerstøtte-medarbejder i Satspuljeprojektet Peers som Brobyggere ved Psykiatrien Øst i Region Sjælland

Stillingsbetegnelse	Peerstøtte-medarbejder
Stillingsindehaver	Navn på peerstøtte-medarbejder
Ansættelsessted	Den psykiatriske udviklingsenheds navn og adresse
Referenceforhold	Leder af den psykiatriske udviklingsenhed
Kvalifikationer	<u>Erfaringsmæssige kvalifikationer</u> - Egne bearbejdede erfaringer med at komme sig helt eller delvist fra psykisk sygdom.- Egne bearbejdede erfaringer med at have fået behandling i Psykiatrien.- Har et afklaret billede af egen recovery-proces.- Har erfaring med indlæggelse i Psykiatrien. <u>Personlige og faglige kvalifikationer</u> - Kan samarbejde indenfor projektets rammer, dvs. med forskellige faggrupper.- Kan arbejde selvstændigt med respekt for den kontekst, man agerer i.

	- Har vilje til at opnå mere viden om recovery og er generelt motiveret for kompetenceudvikling indenfor peerarbejde f.eks. ved at tilegne sig viden om samtaleteknikker, nonverbal kommunikation og gruppefacilitering. - Er motiveret af at bringe egne erfaringer med at komme sig fra psykisk sygdom i spil til fordel for andre. - Er motiveret af at indgå som aktiv part i et udviklingsprojekt, hvor alle rammer ikke er givet på forhånd. - Kan skabe, fastholde og afslutte relationer. - Er lyttende, empatisk og evner at reflektere over egen praksis og rolle. - Er bevidst om egne grænser og triggere ift. psykisk sygdom og kan italesætte egne potentielle skånebehov. <u>Uddannelsesmæssige kvalifikationer</u> Uddannelsesmæssige kvalifikationer kan variere og kan være en fordel ift. peer-funktionens krav om refleksion. I projektet har vi erfaring med, at ufaglærte medarbejdere også har fungeret i stillingen som peer-medarbejder. Peer-støttemedarbejderen kan med fordel have gennemgået: - Peeruddannelsen i Region H, Regions Sjællands kursus for peer-støtte eller lignende. - Psykiatriens fælles introduktion, der introducerer til Psykiatrien generelt, til relationer og deeskalering og til rammer og vilkår på sengeafsnit/distriktspsykiatri. - Internt 2 måneders introduktionsforløb til recovery og Udskrivningsguiden v. den psykiatriske udviklingsenhed.
Ansvars- og kompetenceområde	Peerstøtte-medarbejderen varetager samtaler med patienter som supplement til det øvrige arbejde i Psykiatrien. Peerstøtte-medarbejderen indgår som en aktiv del i arbejdet med at implementere Udskrivningsguiden i Psykiatrien og at indsamle viden om effekten af peer-støtte igennem kontinuerlig dokumentation og refleksion. Peerstøtte-medarbejderen har medansvar for at sikre for sin del de optimale forhold i projektet.
Særlige lokalt aftalte funktioner og ansvarsområder	Peerstøtte-medarbejderen kan have individuelle skånebehov, der både influerer på opgaver og arbejdstid. Peerstøtte-medarbejderen kan f.eks. være tilkendt fleksjob eller førtidspension.

Faglig udvikling	Peerstøtte-medarbejderen er forpligtet til at ajourføre og videreudvikle sine personlige og faglige kompetencer særligt inden for recovery samt deltage aktivt i relevante udviklingstiltag.
Godkendt af og dato	Leder af den psykiatriske udviklingsenhed og dato
Revideret og dato	Leder af den psykiatriske udviklingsenhed og dato

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 4: Arbejdsgang på sengeafsnit, peermedarbejdere

Animationsfilm om arbejdsgang

Der er udarbejdet en animationsfilm, som detaljeret gennemgår peermedarbejdernes arbejdsgang, når de er ansat i en psykiatrisk udviklingsenhed og tilbyder peer-samtaler på sengeafsnit. Animationsfilmen kan ses her: www.regionsjaelland.dk/peers.

- Peermedarbejderne møder ind i udviklingsenheden.

- Peermedarbejderne går på hver deres sengeafsnit.
- Peermedarbejderne har alle nøglekort, men ringer på døren, når de ankommer til afsnittet, så personalet ved, at de er kommet.

- Peermedarbejderen hilser altid på personalet, når de møder ind.
- Nøglepersonen (Bilag 9) har en liste over patienter, som ønsker at tale med en peermedarbejder, klar.

- Peermedarbejderen gennemgår listen, og taler først med de patienter, som endnu ikke har talt med en peermedarbejder.
- Peermedarbejderen banker på patientens dør og går kun ind på stuen, hvis patienten fortsat ønsker en samtale.

- Peermedarbejderen taler med patienten, om det patienten ønsker at tale om. Peermedarbejderen har således ingen agenda. En peer-samtale varer typisk 15-45 min.
- Peermedarbejderen har ingen forhåndsviden om patienten, da peermedarbejderen ikke har journaladgang.

- Ved peersamtalens afslutning bliver patient og peermedarbejder enige om et tema for samtalen. Dette tema videreformidler peermedarbejderen til patientens kontaktperson, som fører dette ind i patientens journal. De øvrige detaljer forbliver mellem peermedarbejderen og patienten for at fastholde et fortroligt rum. Peermedarbejderne skal dog informere personalet, hvis patienten har givet udtryk for noget, hvor patienten kan være til skade for sig selv eller andre.

- Hvis der ikke er flere patienter på listen, som ønsker at tale med en peermedarbejder, sætter peermedarbejderen sig i miljøet og taler uformelt med patienterne.

- Vagten er slut.
- Peermedarbejderen siger farvel til personalet og går tilbage til udviklingsenheden.

- Peermedarbejderen taler med de øvrige peermedarbejdere og koordinatoren om dagens peer-samtaler.

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 5: Vagtskema for peermedarbejdere

Vagtskemaet tilrettelægges således, at peermedarbejderne ikke tilbyder samtaler med patienterne i tidsrum, hvor der er

- Samtaler med f.eks. læge.
- Gruppetilbud.
- Vagtskifte.

Derudover tilrettelægges vagtskemaet således, at der tilknyttes en fast peermedarbejder til hvert afsnit. Dette skaber kontinuitet for patienterne og fordrer et stabilt samarbejde med personalet på sengeafsnittene.

Eksempel på vagtskema for peermedarbejdere

Afsnit	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Ø1, Stuen	Peer 1 12:30-14.30			Peer 1 15:30-17:30	
Ø1, 1.sal		Peer 2 15:30-17:30			Peer 2 12.30-14.30
Ø2, Stuen	Peer 3 12:30-14.30			Peer 3 9:30-11:30	
Ø2, 1.sal		Peer 4 15:30-17:30		Peer 4 12:30-14:30	
Ø3	Peer 5 12:30-14:30	Peer 5 15:30-17:30			
Distrikts- psykiatrien		Køge Peer 1 & Peer 2 12:30-14:30		Roskilde Peer 2 & Peer 4 13.00-15.00	Greve Peer 3 & Peer 4 13:00-15:00

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 6: Peer grupper

Der er afprøvet to forskellige gruppetilbud i projektet - begge i distriktspsykiatrien. Grupperne, der er afprøvet, er Recovery Gruppe (et lukket gruppetilbud der forløbet over 6 gange) og Peer Café (et åbent cafétilbud). Efter grupperne samler peermedarbejderne op i fællesskab og retter henvendelse til koordinator ved behov.

Recovery Gruppe

Recovery Gruppe er en lukket gruppe med 6-8 patienter, der forløber over 6 gange. Gruppen faciliteres af to peermedarbejdere og er af 2 timers varighed én gang om ugen. Patienterne skal være motiverede for at arbejde med deres recovery. Der er ikke yderligere visitationskriterier. De deltagende patienter har således forskellig baggrund, ift. hvor langt de er i deres behandlingsforløb, diagnose, alder og køn.

Temaerne for Recovery Gruppe er:

- Min vej til recovery
- Hverdagen med en psykisk sygdom
- Hvad drømmer du om?
- Fordomme og forventninger fra mig selv og andre (stigmatisering).

Til hver mødegang har peermedarbejderne forberedt en øvelse. Den resterende tid bruges på at tale om patienternes aktuelle udfordringer ud fra dagens tema. Det er peermedarbejdernes opgave at spejle patienternes udfordringer ift. egne erfaringer med recovery og henvise til Udskrivningsguiden når relevant. Der kan findes inspiration til øvelser i Udskrivningsguiden, hæftet 'vejledning til gruppeundervisning – til dig, der vil undervise efter Udskrivningsguiden' (www.udskrevet.dk) og 'Den personlige arbejdsbog – selvindsigt, selvbestemmelse og recovery' fra CSV-Aarhus.

Ligesom ved peer-samtaler på sengeafsnit føres det kun til journal, at patienterne har deltaget i gruppen. Detaljerne forbliver mellem peermedarbejderne og patienterne. Da peermedarbejderne ikke har journaladgang, fører en sekretær ved distriktspsykiatrien journal.

Peer café

Peer Café er et åbent cafétilbud til patienter tilknyttet distriktspsykiatrien. Caféen har åbent 2 timer hver uge, hvor patienterne kan møde op til en uformel samtale om aktuelle udfordringer. Her er det peermedarbejdernes opgave at spejle patienternes udfordringer ift. egne erfaringer med recovery og henvise til Udskrivningsguiden, når det er relevant. To peermedarbejdere varetager caféen.

Ligesom ved peer-samtaler på sengeafsnit føres det kun til journal, at patienterne har deltaget i caféen. Detaljerne forbliver mellem peermedarbejderne og patienterne. Da peermedarbejderne ikke har journaladgang, fører en sekretær ved distriktspsykiatrien journal.

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 7: Supervision og sparring

Supervision

Arbejds miljøet på sengeafsnit og i distriktps psykiatrien kan ofte være uforudsigeligt – også for peermedarbejdere. De kan opleve udadreagerende og svært belastede patienter.

Ligeledes oplever de fleste peermedarbejdere at møde patienter, som de kan genkende sig selv i. Dette kan være i form af lignende symptomer eller en sammenlignelig livshistorie.

Supervision er essentielt for forebyggelse af mistrivsel, udbrændthed og overinvolvering hos peermedarbejderne. Det er derfor et krav, at peermedarbejderne deltager i gruppesupervision med andre peermedarbejdere 1 time hver måned.

Der kan med fordel hyres en supervisor, der har erfaring med supervision af ansatte i behandlingspsykiatrien.

Gruppesupervisionen for peermedarbejdere har til formål at

- Danne ramme for italesættelse af det, der er svært f.eks. udfordrende peer-samtaler.
- Give peermedarbejderne redskaber til håndtering af udfordringer ifm. peer-arbejdet.
- Give peermedarbejderne nye perspektiver på peer-arbejdet.
- Udfordre peermedarbejdernes forståelser og værdier i peer-arbejdet.
- Danne en fælles retning for peer-arbejdet.
- Peermedarbejderne får en større forståelse for hinanden – og kan inspirere hinanden.

Daglig sparring

Den daglige sparring har to overordnede formål: at der skabes et fællesskab blandt peermedarbejderne, og at peermedarbejderne får sparring på deres oplevelser i den kliniske praksis.

Peer-fællesskab

Det er vigtigt, at der dannes et kollegialt fællesskab blandt peermedarbejderne, for at peermedarbejderne oplever trivsel og et stærkt tilhørsforhold til deres arbejdsplads. Derudover har fællesskabet til formål at sikre, at peermedarbejderne fastholder et fælles sprog og et fagligt fællesskab, hvor de kan sparre omkring brugen af personlige erfaringer som en kompetence, hvor patienterne kan spejle sig i deres erfaringer. Derudover bidrager fællesskabet til støtte og læring internt i peermedarbejder-gruppen.

Indsigt i klinisk praksis

At have erfaring som patient i behandlingspsykiatrien er ikke ensbetydende med, at peermedarbejderen har indsigt i de beslutningsprocesser og behandlingstilgange, der arbejdes på baggrund af på sengeafsnit og i distriktspsykiatrien. Derudover har peermedarbejderne ikke journaladgang. Peermedarbejderne har derfor behov for sparring omkring emner i relation til den daglige kliniske praksis på sengeafsnit og i distriktspsykiatrien. Dette kan f.eks. være ift.:

- Udskrivelse

Peermedarbejderen har haft en peer-samtale med en patient, som ofte er indlagt. Denne patient skal nu snart udskrives igen – imod sin vilje – efter få dages indlæggelse. Peermedarbejderen har vanskeligt ved at forstå de korte indlæggelser og beslutningen omkring udskrivelse og får sparring på dette ved koordinatoren eller ved direkte henvendelse til personale på sengeafsnittet.

- Medicin

Peermedarbejderen har haft en peer-samtale med en patient, som har fået seponeret alt sin medicin og er yderst utilfreds hermed. Peermedarbejderen har vanskeligt ved at forstå en sådan beslutning og får sparring omkring dette ved koordinatoren eller ved direkte henvendelse til personale på sengeafsnittet/distriktspsykiatrien.

- Selvskadende patienter

Peermedarbejderen har haft en peer-samtale med en patient på et sengeafsnit, som taler meget og detaljeret om selvskade. Patienten italesætter derudover overfor peermedarbejderen, at hun på sin stue har et glasskår, som hun vil bruge til selvskade. Peermedarbejderen har vanskeligt ved at håndtere patientens behov for at tale detaljeret om selvskaden og får sparring på dette ved koordinator eller ved direkte henvendelse til personale på sengeafsnittet – ifm. at peermedarbejderen fortæller personalet om glasskåret (det er et krav, at peermedarbejderne informerer personalet, såfremt en patient har intention om at gøre skade på sig selv eller andre, se Bilag 4: Arbejdsgang).

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguiden

Bilag 8: ERFA-gruppe

ERFA-gruppe v. Peer Netværket

Peermedarbejderne deltager i ERFA-gruppe én gang om måneden á 2 ½ timers varighed. I ERFA-gruppe deltager peermedarbejdere fra både ARK – Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling (Se [modelbeskrivelse for ARK](#)) og Udskrivningsguiden (Se [modelbeskrivelse for Udskrivningsguide](#)) for at sikre brobygning og erfaringsudveksling mellem region og kommune. Derudover deltager repræsentanter fra SIND (lokalforeningen Roskilde/Lejre) for at bygge bro til lokalsamfundet.

ERFA-gruppe faciliteres af Peer Netværket (Se [modelbeskrivelse for Peer Netværket](#)) og tager afsæt i et på forhånd aftalt tema, som gruppen har udvalgt. F.eks. er der tidligere arbejdet med samtaleteknikker, robusthed og gruppefacilitering.

ERFA-gruppens formål er at

- Være en netværksgruppe på tværs af region, kommune og interesseorganisation
- Være et rum for erfaringsudveksling ift. peer-arbejdet
- Være et læringsrum, der understøtter kompetenceudvikling i peerfunktionen
- Styrke peer-kompetencen og brugen af personlige erfaringer i peer-arbejdet.

Modelbeskrivelse: Peers som Brobyggere, Udskrivningsguide

Bilag 9: Samarbejde med personale

Peerstøtten er et supplement til den øvrige behandling i psykiatrien. Når peermedarbejderne kun møder personalet på sengeafsnit og i distriktspsykiatrien ifm. vagter eller grupper, er det derfor vigtigt, at samarbejdet er formaliseret, og at peerstøtten tænkes ind i de eksisterende rutiner og rammer. Dette er i projektet gjort ved etablering af Samarbejdsforum for hhv. sengeafsnit og distriktspsykiatri og udvælgelse af en fast nøgleperson på hvert sengeafsnit.

Derudover er personalet introduceret til;

- Viden om recovery – at det er muligt at komme sig fra svær psykisk sygdom, hvilket peermedarbejderne er et levende billede på. Der kan findes yderligere viden om recovery på Socialstyrelsens Vidensportal, hvor der er et tema om recovery (www.vidensportal.dk/voksne/recovery).
- Erfaringer med ansættelse af peermedarbejdere, og hvilket udbytte der forventes at være ved ansættelse af peermedarbejdere. Ved udrulning til de forskellige sengeafsnit har der deltaget en afdelingssygeplejerske eller nøgleperson fra et afsnit, hvor peertilbuddet allerede er etableret. Derudover giver den videnskabelige artikel "Peerstøtte i de etablerede psykiatriske og psykosociale indsatser – hvad siger litteraturen om effekten?" af Lisa Korsbek og Lone Petersen udgivet i tidsskriftet "Tidsskrift for Psykisk Helsearbejd" (vol. 13, nr. 4, 2016, s. 288-305, Universitetsforlaget) et overblik over det forventede udbytte ved ansættelse af peermedarbejdere.
- Peermedarbejdernes arbejdsgang på sengeafsnittet/distriktspsykiatrien.

Derudover er det vigtigt, at medarbejderne får mulighed for at italesætte eventuelle bekymringer, så disse kan rummes og afmonteres.

Samarbejdsforum

Der etableres et tværgående Samarbejdsforum for hhv. sengeafsnit og distriktspsykiatri, hvor afdelingssygeplejersker, nøglepersoner, peermedarbejdere og koordinator mødes hver 2.-3. måned i 1½ time.

Her diskuteres:

- **Potentialer og udfordringer ifm. daglig drift.** F.eks. blev sene eftermiddagsvagter indført på baggrund af dialog ifm. Samarbejdsforum for at imødekomme patienternes ønske.
- **Udvikling af tilbuddet.** F.eks. blev muligheden for at gå ture med patienterne ifm. peer-samtaler indført.
- **Diskussion om peer-kompetence og peermedarbejdernes rolle.** F.eks. er det diskuteret, hvordan peermedarbejderne fastholder en rolle, som hverken er patient eller personale. Dette sker f.eks. ved at peermedarbejderen drikker patientkaffe, men bærer alarm og navneskilt.
- **Dialog om dataindsamling.** Deltagerne i Samarbejdsforum er gentagne gange blevet præsenteret for den data, som er indsamlet ifm. projektet, hvilket har dannet baggrund for dialog omkring peermedarbejdernes funktion.

Nøgleperson på sengeafsnit/hos distriktpsychiatri

Nøgleperson på sengeafsnit

I projektet er det sengeafsnittets ergoterapeut, der har ageret nøgleperson. Nøglepersonens opgave er at informere alle indlagte patienter om peer-tilbuddet og have en liste med interesserede patienter klar til peermedarbejderen, når han/hun møder ind på afsnittet.

Nøglepersonen deltager derudover i Samarbejdsforum og er sammen med afdelingssygeplejersken kontaktperson ift. ændringer i den daglige drift.

Nøgleperson i distriktpsychiatrien

Da peermedarbejderne kun møder ind i distriktpsychiatrien for at have grupper, er der her mindre kontakt til personalet. Nøglepersonerne for distriktpsychiatrien er derfor den ledende overlæge og afdelingssygeplejersken.

Journalføring

Da peermedarbejderne ikke har adgang til patienternes journaler, er det personalet på sengeafsnit eller hos distriktpsychiatrien, der skal føre temaer for peersamtaler eller deltagelse i peer-grupper til journal.

Personale med ansvar for journalføring

- Sengeafsnit: Patientens kontaktperson, nøglepersonen eller afsnittets sekretær.
- Distriktpsychiatri: Sekretær.

BILAG

Model 6:

”Akademiet for Recovery og
Kompetenceudvikling”,
Region Sjælland

Bilag 1

Kvalitetssikring af kurser i ARK

– en tjekliste for facilitatorer ifm. co-produktion af kurser og workshops

Denne tjekliste gennemgås af begge facilitatorer i forbindelse med udvikling af nye kurser, og når et nyt team skal co-facilitere et eksisterende kursus.

Tjeklisten skal bruges som et dialogværktøj i forbindelse med co-produktionen.

Facilitatorer:	
Kursets navn:	
Kursets omfang/varighed:	
Tovholder¹:	
Dato for udfyldelse:	

Fokus i udviklingsprocessen	Kommentarer
Begge facilitatorers perspektiver kommer i spil	
Oplevelse af gensidig respekt og ligeværd	
Klare aftaler om rolle- og opgavefordeling	
Fokus ift. kursets indhold	Kommentarer
Afspejles recovery-værdier i kursets temaer?	
Er der plads til at kursisterne kan definere egne mål?	
Afspejles recovery-værdier i kursets sprogbrug i undervisnings- og arbejds materialet?	

¹ Tovholderens opgave er bl.a. at sikre, at kursusudviklingen og -evaluering sker efter gældende retningslinjer. Desuden har tovholderen ansvar for, eller uddelegering af, den detaljerede planlægning af kurset, samt booking af lokaler, kommunikation med kursister og eventuelle samarbejdspartner.

Er indholdet defineret og beskrevet så andre vil kunne afholde kurset?	
Kursets opbygning og form	Kommentarer
Er der gjort plads til dialog om spilleregler (mhp. at fremme co-produktion med deltagerne)?	
Er formålet med kurset tydeligt for deltagerne?	
Er undervisningsmetoder tilpasset målgruppen (variation mv.)?	
Bliver der skabt plads til løbende opsamling på pointer?	

Bilag 2

Kompetence og funktionsbeskrivelse for medarbejdere i ARK - Roskilde

Denne kompetence- og funktionsbeskrivelse gælder alle medarbejdere i ARK. Afsnittet *Peer-kompetencer* er kun gældende for medarbejdere med dobbeltkompetence.

Faglige kompetencer

Det forventes, at medarbejderen er uddannet indenfor det social-, sundheds-, eller uddannelsesfaglige felt **og/eller** har erfaring med læringsprocesser, procesfacilitering og/eller udviklingsprocesser. Medarbejderen skal have viden om og erfaringer med:

- Psykiske vanskeligheder, rehabilitering og recovery
- Det psykiatriske behandlingssystem og/eller de psykosociale tilbud i kommunalt regi

Medarbejderen skal desuden kunne varetage et job på mindst 12 timer om ugen.

Peer-kompetencer

Det forventes, at medarbejderen med dobbeltkompetence har egne erfaringer med psykiske vanskeligheder, og at disse, gennem peer-uddannelse eller tilsvarende, er bearbejdet til kompetencer, der er brugbare for kursisterne, kolleger og/eller organisationen.

Medarbejderen forventes at:

- Kunne tematisere egne levede erfaringer og inddrage dem i relevante sammenhænge til gavn for andre
- Kunne opbygge og fastholde håb om recovery hos kursisterne, bl.a. ved at fungere som rollemodel
- Have lagt distance til de levede erfaringer der bringes i spil.

Generelle opgaver og funktioner for medarbejdere i ARK

- Motivere og rekruttere borgere til kurser/workshops på ARK
- Skabe og fastholde udviklende relationer
- Have en anerkendende tilgang i relationsarbejdet
- Kunnen indgå i et teamsamarbejde
- Kunne reflektere over egen andel i samspil med andre og egen praksis.

Co-produktion og co-facilitering af kurser og workshops:

Kerneopgaven i ARK er facilitering af kurser og workshops med udgangspunkt i recovery. Det forventes, at medarbejderne kan:

- Planlægge og gennemføre gruppeforløb med udgangspunkt i metoder og redskaber udviklet på ARK i samarbejde med teamkollega
- Støtte kursister i at gennemføre kurser/workshops
- Bidrage til at skabe udviklende relationer i grupperne baseret på erfaringsdeling, anerkendelse, håb og muligheder
- Støtte kursister i arbejdet med personlige målsætninger.

Bilag 3

Evaluering af kurser i ARK

– en tjekliste for facilitatorer ifm. evaluering af kurser og workshops

Denne tjekliste gennemgås af begge facilitatorer i forbindelse med evaluering af kurser og workshops.

Facilitatorer:	
Kursets navn:	
Kursets omfang/varighed:	
Tovholder:	
Dato for udfyldelse:	

Kursusfacilitering	Kommentarer
Klare aftaler om rolle- og opgavefordeling	
Fokus ift. kursets indhold	Kommentarer
Hvilke recoveryværdier var der særligt fokus på? Og hvordan blev der arbejdet med det? (specifikke oplæg, øvelser mv.)	
Hvordan blev der skabt rum for kursisternes egne mål?	
Bør der foretages justeringer i fht. arbejds- og undervisningsmaterialet? Hvilke? Hvorfor?	
Er læringsmålene realistiske?	
Kursets opbygning og form	Kommentarer
Hvilken betydning havde peer-støtten for kursisterne? (Eks. særlige situationer og temaer).	

BILAG – Modelbeskrivelse: Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling (ARK) - Roskilde

Deltog kursisterne aktivt i kurset? Hvad og hvornår lykkedes særligt godt?	
Hvilke læringsmål var særligt meningsfulde for kursisterne?	
Var der nogle didaktiske metoder der fungerede særligt godt? (Justeringer i ft. øvelser mv).	
Blev der skabt plads til løbende opsamling på pointer?	

Bilag 4

Skabelon for Kursusbeskrivelse

Titel: Skal være informativt og kort.

Målgruppe: Beskrives kun, hvis der er afvigelser fra den generelle målgruppe i ARK. Eksempelvis hvis der er særlige krav for deltagelse.

Formål: Her beskrives eksempelvis hvilken viden, færdigheder, indsigt og forståelse kursisten forventes at opnå i løbet af kurset. Beskrives for alle målgrupper, hvis der er en forskel.

Læringsmål: I punktform beskrives hvad det forventes at kursisten lærer i løbet af kurset/workshoppen. Læringsmålene skal beskrives så præcist, at det fremgår klart, hvad kursisterne skal kunne ved kursets afslutning. Det anbefales, at kurset arbejder med højst 3 – 5 læringmål. Udtryk som "kendskab til", "overblik over" og "forståelse for" kan indgå i læringsmålene.

Indhold: Beskrivelse af kursets indhold eller temaer evt. i punktform. Dette skal danne grundlag for kursets emneoversigt og den detaljerede beskrivelse af hver kursusgang (se skabelon for **Temaoversigt** og det enkelte kursus' **Indholds- og aktivitetsplan**).

Facilitatorer (Tovholder først): Navn, tlf. og e-mail.

Didaktiske metoder: Her beskrives de didaktiske metoder samt forventninger om hjemmearbejde. Beskrives detaljeret i **Indholds- og aktivitetsplan**.

Litteratur: Her beskrives anvendt litteratur eks. lærebøger, artikler mv.

Rammer for udbud:

Tidsforløb: Efterår/forår, antal uger.

Timer per uge: Antal timer per uge.

Deltagerbegrænsning: Min./maks antal kursister.

Evaluering: Her beskrives hvordan kursisterne evaluerer kurset (SurveyXact og FIT).

Bilag 5

Skabelon for Indholds- og aktivitetsplan

Formålet med Indholds- og aktivitetsplanen er at skabe overblik over hver enkelt kursusgang og sikre, at alle kursets læringsmål nås i løbet af kursusgangene. Planen anvendes som arbejdsredskab og tidsstyring, og skal udfyldes i en sådan detaljeringsgrad, at en anden facilitator er i stand til at afholde kurset ud fra den. Under skabelonen kan ses et eksempel på en udfyldt Indholds- og aktivitetsplan.

X. kursusgang, TEMA:

Formål med denne kursusgang:

Tid (ca.)	Aktivitet/indhold	Formål/forventet udbytte	Materiale	Ansvarlig
	Intro til dagens program Tjek in - runde - Opsamling på sidste kursusgang - runde:- Tanker, refleksioner eller kommentarer- Tænk tilbage på sidste gang:- Hvad tog du med herfra?- Hvad har du været optaget af siden sidst?	Her beskrives hvad det forventede udbytte af aktiviteten er.	Evt. materiale der skal printes	

	Evt. Oplæg: Her beskrives hvad oplægget omhandler evt. henvisning til slides, billeder eller manuskript ol. Evt. Øvelse: Beskriv øvelsen i detaljer. Eks. Hvor mange i hver gruppe, tid til øvelsen, brug af spørgsmål/hjælpe spørgsmål, billeder ol. Vær OBS på, at det skal beskrives i en detaljegrad, der gør det muligt for en kollega at facilitere samme øvelse ved evt. sygdom mv.			
	Pause			
Chek ud Vi runder dagen af: FIT- GSRS skema. Spørgsmål til dagen. Hvad har jeg lært i dag? Hvad tager jeg med mig? Næste gang: - Tema næste gang - Evt. hjemmeopgave	Eks. - At give kursisten mulighed for at reflektere over egen læring i relation til dagens tema. - Få feed-back på dagen og input til mulige ændringer.			

EKSEMPEL

2. kursusgang, TEMA: Bevægelseshistorie og vi springer ud i det.

Formål med denne kursusgang:

At kursisten bliver opmærksom på hvilke bevægelsesoplevelser der ligger til grund for forskellige kropslige respons og bevægelsespræferencer. At blive opmærksom på hvilke signaler kroppen sender, når noget bliver triggeret fra tidligere erfaringer, hvordan man kan bruge kroppens respons, og påvirke den.

Tid	Aktivitet	Formål/forventet udbytte	Materiale	Ansvarlig
10:00-10:20	Intro til dagens program Check-in (Navnerunde og præsentation af sig selv med at sige en ting man er stolt af/god til) Velkommen til nye kursister Præsentation af dagens program Opsamling på sidste kursusgang - runde: Tanker, refleksioner og kommentarer Tænk tilbage på sidste gang: Har du tænkt over noget, du vil have som tema/emne?	Skaber overblik og sætter dagsorden og skaber sammenhæng for kursisterne. Mulighed for at komme med kommentarer til eller få vendt uklarheder mm. relateret til sidste kursusgang.		Sammen

10:20-10:30	Energizer <i>Flip Pen –Højre</i>, en hel omgang, venstre en hel omgang, begge på en gang, kryds evt. over. NU sammen to og to og flip kuglepennen til hinanden. <i>Grib finger</i>	At få løstnet stemningen, og få lidt bevægelse og grin frem hos kursisterne		Helle
10:30-10:40	Oplæg om Bevægelseshistorie, kropsskemaer (se dokument og slides). Og intro til øvelse –så de kan bruge pausen på, at tænke over erfaringer/oplevelser med FA. (øvelsen: Gå på opdagelse i din bevægelseshistorie) PAUSE	At give kursisterne indblik i, hvad kropsskemaer er, hvordan vores bevægelseshistorie påvirker vores hverdag nu, og vores relation til vores krop når den er fysisk aktiv.		Bolette
10:40-10:50	PAUSE			
10:50-11:10	To og to sammen om opgaven: På opdagelse i din bevægelseshistorie 10 min til hver. Der udleveres endvidere "hjælpeopgaver" (se dokument ved samme navn), som kan bruges, til at få uddybet bevægelseshistorierne.	At blive bevidst om, hvilke oplevelser vi har med bevægelse, hvordan de påvirker vores forhold til fysisk aktivitet og vores krop nu, samt Hvilke oplevelser der er lagret i kroppen, og hvordan det kommer til udtryk i praksis.		Helle
11:10-11:30	Opsamling i Plenum på Bevægelseshistorie og Hjemmeopgave	Giver mulighed for at få tematiserede oplevelser og kropsskemaer og giver kursisterne en oplevelse af, at de ikke er alene med de følelser og oplevelser, de har.		
11:30-12:30	Vi springer ud i det, ved fælles hjælp -På svævebanen (aftale med Søren fra Klatreskoven)	Give kursisten mulighed for at mærke egen krop, grænser og hvad der skal til når de er i en presset situation. Hvordan kan vi sammen komme igennem det, hvad skal jeg selv gøre og hvad kan andre gøre?		sammen

BILAG – Modelbeskrivelse: Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling (ARK) - Roskilde

12:50-13:00	Chek ud Vi runder dagen af: FIT-GSRS Hvad har jeg lært i dag? Hvad tager jeg med mig? Næste gang: Hjemmeopgave Motivation og Drivkraft	At give kursisten mulighed for at reflektere over egen læring i relation til dagens tema. Få feed-back på dagen og input til mulige ændringer		sammen

Bilag 6

ERFA-gruppe v. Peer Netværket

Medarbejdere med dobbeltkompetence deltager i ERFA-gruppe én gang om måneden á 2 ½ times varighed. I ERFA-gruppen deltager både peermedarbejdere fra Udskrivningsguiden ([Se modelbeskrivelse for Udskrivningsguide](#)) og medarbejdere med dobbeltkompetence fra ARK – Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling for at sikre brobygning og erfaringsudveksling mellem region og kommune. Derudover deltager repræsentanter fra SIND (lokalforeningen Roskilde/Lejre) for at bygge bro til lokalsamfundet.

ERFA-gruppen faciliteres af Peer Netværket ([Se modelbeskrivelse for Peer Netværket](#)) og tager afsæt i et på forhånd aftalt tema, som gruppen har udvalgt. F.eks. er der tidligere arbejdet med samtaleteknikker, robusthed og gruppefacilitering.

ERFA-gruppens formål er at

- Være en netværksgruppe på tværs af region, kommune og interesseorganisation.
- Være et rum for erfaringsudveksling ift. peer-arbejdet.
- Være et læringsrum der understøtter kompetenceudvikling i peerfunktionen.
- Styrke peer-kompetencen og brugen af personlige erfaringer i peer-arbejdet.

Bilag 7

Rammer for deltagelse på kurser i ARK

Vi har på ARK udviklet nogle få rammer for at sikre at alle får en positiv oplevelse med at gå på kursus her. Vi vil gerne skabe et trygt rum, hvor det er muligt at åbne sig, så vi kan lære og udvikle os. Det er derfor vigtigt, at alle respekterer rammerne. Spørg os hvis der er noget, du er i tvivl om.

- Vis respekt for hinandens grænser. Både de fysiske og de verbale
- Følg talerækken – giv plads til hinanden og hold en respektfuld tone
- Der er gensidig tavshedspligt om fortrolige emner i forbindelse med kurset
- Det er ikke tilladt at være påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer på ARK
- Rygning i forbindelse med pauserne må kun foregå udenfor matriklen – dvs. IKKE på verandaerne. Vi har stillet askebægre de steder, hvor der må ryges
- Lad mobiltelefonen være slukket eller på lydløs i tasken. (Enkelte gange kan det aftales, at telefonen er tændt og fremme, hvis man venter et særligt vigtigt opkald)
- Kom til tiden eller skriv til din kursusfacilitator, hvis du en dag skulle være forsinket
- Det er vigtigt du melder afbud via sms eller mail, hvis der er en kursusgang, hvor du er syg eller forhindret i at komme
- Det er vigtigt at svare på mails fra ARK
- Ved 80 % fremmøde vil du få tilsendt et kursusbevis for din deltagelse på kurset.

Vi tror på, at alle vores kursister ønsker at bidrage til, at ARK vedbliver at være et positivt og rart sted at være. Vi forsøger derfor at møde vores kursister gennem dialog. Hvis vi vurderer, at dialogen kører fast, og at vi ligger for langt fra hinanden, så kan vi blive nødt til at ophøre samarbejdet.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk

September 2018